

ВІСНИК

VISNYSK

ЖЕДЕРНАЛ

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК

РІК XXX, Ч. 9 (329)
YEAR XXX, № 9 (329)

ВЕРЕСЕНЬ 1976
SEPTEMBER 1976

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Б. Озерський — УКК перед виборами	1
Ярослав Стецько — Криза комунізму за залізною заслоною	2
I. М. Білинський — Символи національної ідеї і боротьби	6
Боротьба розвідок	8
B. Давиденко — „Повторне убивство Петлюри”	9
Володимир Мартин — Російські дисиденти і самостійність України	12
Ярослав Курдидик — „Серце і зброя”	14
Мих. Кушнір — Роля церкви в побудові підвальнин української нації	15
Володимир Мазур — Безсмертна Армія України	19
Ще про переслухання Сахарова	20
Софія Наумович — Нерозділене кохання	21
Призабуті герої	22
Один з видатних могіканів Визвольних Змагань	23
Ще про новий дім ОУВФронту в Нью Йорку	25
Смолич — Про тактику наступу на українську еміграцію	28
За советською пресою	31
Панько Незабудько — „Культура” так і пре!	32

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

Б. Озерський

УККА ПЕРЕД ВИБОРАМИ

Зворот до багатокультурності в ЗСА засвідчує, що американський Уряд починає розуміти, що культури не можна створити на базі перемішування національних груп. З цього вийде Вавилон якостей, вартостей, не поєднаних в одне органічно-духове. Те, що Америка внесла в популярну культуру Європи, напр. в музичну, це є властиво антикультура. Це щось на зразок соцреалізму. Вистачає послухати американські мелодії з „музичних“ автоматів... Треба тікати геть або вкладати у вуха вату...

Від ідеї багатокультурності треба йти далі. Нам ідеться про політикум національних груп своїм походженням з країн поневолених московським імперіялізмом. Сьогодні про політику ЗСА рішують анонімові сили. Їх основна лінія: світовий уряд з участю в ньому Москви. Звідси: Уряд ЗСА, усупереч резолюції Конгресу з 1959 р. про підтримку національно-визвольної боротьби України й інших націй, за відновлення їх національно-державної незалежності, стойт тільки на захист прав людини, а не прав націй. І цей захист прав людини є лише декларативний.

Кіссіндже, відповідаючи на різні інтерпеляції в справі наслідків Гельсінок ніколи не говорить про права націй, а лише про права людини, ніколи не згадує про те, що в ССР живуть поневолені нації, а виключно „меншості“. Це — знаменна річ. Підгрунтя цього: негація націй, поділ світу на дві сфери — американську і російську, капіталістичну і комуністичну з метою створити світовий уряд з участю Москви. Цей задум керував також Ялтою.

Політика ЗСА не змінилася від часів В'льсона. Цю настанову Уряду ЗСА треба в основі змінити. Суть справи не в Демократичній чи Республіканській партіях. Вони ведуть в засаді ту саму закордонну політику. Національні групи неангло-саксонського походження, які не належать до цієї вирішної сили стосовно за-

кордонної політики ЗСА, мусять почати вести свою власну політику, протиставну сучасній політиці Державного Департаменту, злій традиції Ялти, Гельсінок...

В основі є несуттєве, котра партія виграє вибори, але суттєве приневолити поодиноких кандидатів на президента, сенатора чи конгресмена заявитися зобов'язуючи за іншу політику від Ялти і Гельсінок. Це — довгий процес. Ale найвищий час його почати. Ця нова політика лежить в інтересі Америки, яка не розуміє загрози большевизму. Міжнародний капіталізм торгує з комунізмом. Хрущов гостив на фармі капіталіста-„комуніста“, який робить добрий бізнес з Москвою. Завдання національних груп, яких батьківщини лежать за залізною заслоною — зрушити американські маси, а найперше самих себе в тому напрямі, щоб не голосувати за Демократичну чи Республіканську партію, але за таких кандидатів, які зобов'язуються заступати політичну концепцію визволення України й інших поневолених націй.

Ідуть вибори президента. Не сміє бути так, що одні українці голосують за Форда чи Рігена, а інші за Картера, але УККА повинен операцювати політичну платформу, яку запропонує обом кандидатам і узаженить віддання українських голосів за того кандидата, який цю платформу чи найближче до цієї платформи займе зобов'язуюче становище. У випадку негативного становища до цієї платформи відносного кандидата УККА закликатиме українців не голосувати за даного кандидата. Акція у цьому напрямку вже ведеться. Прихильники ОУВФ не віддадуть своїх голосів за того кандидата, який зневажливо відноситься до українських цілей.

Це — центральна зовнішньополітична справа українства в ЗСА в найближчій осені. Якщо провідні чинники УККА не займуть такої постави, в жовтні мусітимуть відступати місце

Ярослав Стецько

КРИЗА КОМУНІЗМУ ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

(Доповідь на IX конференції Світової Антикомуністичної Ліги)

Націоналізм, як духовий і суспільно-політичний рух, що веде бій за всеобщий розвиток своєї нації у власній державі, під рідною владою — розвивається у гармонії зі світовим розвитком. Він — найвизначніше явище сучасності, без нього немає поступу. Без націоналізму немає нації.

Єдиним переможним протиставленням до пролетарського інтернаціоналізму є визвольний націоналізм. Це вже відмічав Ленін. Це підкреслював на ХХV З'їзді КПСС і Леонід Брежнєв, перестерігаючи З'їзд перед „відокремленими виявами націоналізму, розчинкою історичних подій без клясової свідомості, перед льокальною вузькоглядністю, нахилом до патріярхальних форм життя”... Це — виразний натяк на скріплення націоналізму в Україні, Грузії, Туркестані, Литві й інших країнах поневолених в СССР і його сателітах.

Свідомий наявних протиріч між доктриною пролетарського інтернаціоналізму і живою дійсністю націоналізму, Ленін відмежовує націо-

*****
другим, які ці політичні позиції українства ЗСА будуть захищати. Нам неважно, чи вийде Форд, Рігєн чи Картер, а нам важко, котрий з них перед виборами прийме збоку УККА запропоновану йому політичну платформу або займе найближче до неї зобов'язуюче становище. УККА буде мусіти приєднатися до тієї течії, яка вже пробуджується в ЗСА — творити третій чинник у політиці ЗСА, на який складаються вихідці з країн поневолених москалями чи їх комуністичними побратимами. УККА зобов'язаний вести політику протиставну духові декадансу і капітуляції в Гельсінках, а узaleжнити свою підтримку такому кандидатові на президента, сенатора чи конгресмена, який захищатиме політику визволення без огляду на те, до якої партії належить. Українці повинні віддавати свої голоси солідарно і притягнути до спільніх політичних позицій інші національні групи в ЗСА.

налізм поневолених націй від націоналізму панівних націй, обороняючи перший. Другий дегенерувався в шовінізмі і великороджавстві, імперіялізмі і колоніялізмі.

І в остаточному дійде до розправи між пролетарським інтернаціоналізмом, тобто російським неоімперіялізмом, і визвольним націоналізмом, що є запереченням всякого шовінізму, імперіялізму, тоталітаризму, комунізму, нацизму, антисемітизму і справжньою народоправною й справедливою соціально-політичною системою людства завтрашнього дня.

В історичному перекрої і ретроспективі на території російської комуністичної імперії і не менше також комуністичної Югославії оновлений, спертий на традиціоналізмі, визвольний націоналізм зударився з комуністичним неоклоніялізмом і неоімперіялізмом в усіх площинах життя. Як не створивсяsovєтський, югославський чи чехословацький народ, так не створилася комуністична людина. Це я показав документально у своїй доповіді у Вашингтоні оригінальними фактами з боротьби поневолених країн. Пролетарський інтернаціоналізм здегенерувався повністю в русифікації і регенерації та насильному накиданні поневоленим народам російського реакційного традиціоналізму з культом царів-загарбників і феодальних маршалів суворових чи брусілових. Націонал-комунізм це також показник кризи, бо це гермафродитний феномен. Такої ідеологічної, світоглядової, філософської, соціально-політичної системи не існує. Комунізм може бути тільки інтернаціоналізмом, а ніколи національною появою. Він це ефемерна спроба компромісу між антиподичними комунізмові національними тенденціями у певних аспектах життя і самою доктриною комунізму, яка спирається виключно на багнетах Москви у наших країнах згл. кожночасної можливості російської збройної інтервенції (приклади: 1953 — повстання у Берліні, 1956 — Мадярщина, 1968 — ЧССР). З упадком большевизму в наших

країнах і розвалом імперії — автоматично провалюється тітоїзм, саошескізм, які так довго існують, як довго існує російська комуністична імперія.

Тому у вирішній хвилині завжди тітоїзм і саошескізм мусять стати по стороні рятівників російської комуністичної імперії, свідомі того, що без допомоги Москви народи змели б з ліця землі всякий комунізм Тіта чи Чаушеску. Кожен гібрид — вияв кризи. Отже і націонал-комунізм.

Національно- і світоглядово-політичне відродження — об'єктоване в фактах

Зудар російського комуністичного образу життя у всіх ділянках життя з органічними уявленнями питоменними кожній поневоленій нації життя це затяжний невгаваючий змаг протиставних світів. Один із них переможе. Опір систематично зростає. Від 1942 до 1953 р. в Україні і Литві було всенародне протиболішевицьке повстання — УПА під командуванням ген. Романа Шухевича-Чупринки (1950 р. загинув на полі слави у боротьбі з військами НКВД). 1953-1959 рр. — масові страйки і повстання в концтаборах українських, туркестанських, литовських, кавказьких й інших в'язнів (блізько 17 мільйонів, ідейно-політично мотивовані змагом за незалежність націй, за власну соціально- і державно-політичну систему, за права людини, за власні національні культури... Повстання в Новочеркаську 1962 р. чи Темirtав 1959 р., у Воркуті, Кенгіру, демонстраційні бурхливі заворушення 1972 р., Дніпродзержинськ і Дніпропетровськ, масові демонстрації студентів у Києві, Львові, Одесі, у Ковні, Єревані, Тбілісі, демонстрації робітників у Донбасі і Нальчику в шістдесятих і сімдесятіх роках, аналогічно, як повстання в Берліні 1953 р., Мадярщині чи Польщі у 1956 р. або 1971 р. чи 1968 р. події в ЧССР — свідоцтво ідейно- і національно-політичного активного спротиву. Характеристично, що українські повстанці у Воркуті жадали від Заходу зброї, постачання, парашутної допомоги з метою розвалу імперії і комунізму. І важливо відмітити в Темirtав, в Новочеркаську і Кенгіру проти повстанців вислано не армію, а спецчастини МВД-КГБ. Щоб задавити повстання мадярів у

1956 р. необхідно було стягнути одні частини армії, а кинути інші, а висилку військ до ЧССР мотивували загрозою нападу із Західної Німеччини. Факторами насильства є КГБ в першу чергу, далі — партія, а армія уже непевна, бо в її рядах є більше як половина членів поневолених націй. Вона, сперта на обов'язковій повинності, завжди оновлюється свіжими силами з лона народів, які ненавидять систему і імперію. Партия в Політбюро, Брежнєв, Андропов у КГБ. Гречко в армії. Гречко — це генераліція, але нижчий склад армії у більшості є неросіянини, отже двосічний фактор.

Кожну зброю носять люди! Ця зброя має настільки вартості, наскільки її носії не скерують її проти своїх національних гнобителів.

Найmodерніше озброєння не поможе окупантам, якщо його носії — люди повернуть його проти нього! Бій за душу вояків — це суттєвий бій, що його повинен вести Захід. Ахіллесова п'ята імперії є більше як половина бійців неросійської національності, а як брати до уваги сателітні країни відношення сил 2:1 у користь поневолених неросіян.

Звідси необхідність систематичної психологічної війни Заходу. Комунізм як неоколоніалізм, неоімперіалізм, тоталітаризм, монопарто-кратія, протиприродна система отарного колективістичного типу життя, яка заперечує людину-індивідуальність, а культывує гвинтика-людину, як матеріалістична система життя, — мобілізує проти себе національно-визвольні, демократичні, антиколективістичні, антиматеріялістичні, тейстичні — усі волелюбні сили в національному, соціальному, індивідуальному відношеннях.

Якраз у шістдесятих і сімдесятих роках стало чудо відродження молодої генерації поневолених народів у національно-традиціоналістичному, тейстичному, антиматеріялістичному дусі, завдавши смертельного удара комунізмові та російському імперіялізмові, як це я показав у своїй доповіді у Вашингтоні.

„Самвидав” різних націй в СССР, літературна творчість у з'ясованих вгорі національних змістом рамках, відродження релігійного катакомбного життя, масові протести письменників, поетів, мистців, активізація молодого поколін-

ня на всіх відтінках життя, страйки, демонстрації, протести робітників, штурм проти соцреалізму, культ „Соборів”, саботаж у виробництві, у колгоспах, у фабриках і заводах, масові „крадежки” загарбаного окупаційною державою майна, для якої колгоспи і радгоспи це також засіб мілітаризації країни і систематичне намагання убивання індивідуальності, спроба масових депортаций з рідних земель, що є двосічним явищем, бо бацила опору поширюється по всій тюрмі народів — все це наявні симптоми не лише кризи, але вже й банкрутства комунізму.

Економічне банкрутство комунізму за залишкою заслоною

Комунізм, як економічна система з негацією принципу приватної власності на засоби продукції і культивування державного капіталізму втримується лише завдяки насильству. Дійсно вільною є людина, коли вона має змогу бути свободною також економічно. Окремим народам у російській імперії притаманний принцип приватної власності на землю за всяких умов, коли для російського народу він не є специфічним.

Найбагатша країна Європи — Україна, яка була завжди житницєю її, сьогодні голодує. Вислід колективізації: замість заплянованих на 1975 р. 215,7 мільйонів тонн зерна зібрано в СССР 137 чи 135 мільйонів тонн, на 35% менше як було передбачено. І це є, мабуть, ма-ніпуляційна цифра, а не правдива.

Хоча в дев'ятій п'ятирічці капіталовкладення в сільське господарство імперського комплексу збільшилося на біля 75% у порівнянні з восьмою п'ятирічкою, середній збір зерна збільшився тільки на 10-13%. За системи колективізму земля не хоче родити і її видайність у порівнянні з капіталовкладом незвичайно мала. З усіх індустріальних країн світу СССР має найнижчу продуктивність праці. Народнє прислів'я каже: „А в колгоспі добре жити, один робить — сто лежить”... Дві тисячі господарів у районі Дністра зуміли накрити плястиком і утеплити 735 акрів ранніх огірків, а в колгоспних господарствах було утеплено тільки сім акрів. Приватна ініціатива не приймає отарного колективізму.

„Колективна відповідальність” — жорстоке

явище: воно знеособлює людину, виховує гвинтика в колективній машині.

Кожен симулянт знає, що він завжди десь влаштується і тому спокійно попиває горілку під час праці. Всім потрібна некваліфікована робітничча сила. Кожний майстер заробляє більше, ніж інженер, виконуючи „ліві” замовлення. Коли хто хоче симулювати, то для цього немає ліпшої країни, як СССР...

Брежнєв знову наголосив на ХХV З'їзді в господарському секторі тягар продукції в стратегічно важливих комплексах за рахунок сектору споживання. Брежнєв признає, що щорічно грублі мільярди рублів випадають з продукційного процесу через органічні дефекти у системі. На ХХV З'їзді КП УССР Щербицький стверджив, що за минуле п'ятиріччя загальний обсяг капітальних вкладень становив з України 500 мільярдів рублів. Ці суми пограбувала Москва з України на зброєння — тобто 60% всього озброєння СССР. Десятки мільйонів тонн української сталі пішло на танки, ракети, кораблі та підводні човни. Тим часом інтелігентський люмпенпролетаріят зростає, бо дика економіка „держплянів” не годна йому знайти відповідної праці...

За мільярди карбованців золотом уже довелося докупити у „збанкрутіваних”, як каже Брежнєв, капіталістів 30 млн. тонн зерна, а ще 30 млн. буде треба. З України у десятій п'ятирічці

ШЕВЧЕНКА „ЗАБУЛИ”

..На VI З'їзді письменників СССР, що відбувся в Москві, делегати і гости З'їзду 23 червня відвідали мавзолей В. Леніна і поклали вінок.. Хвилиною мовчання вони вшанували пам'ять творця комуністичної партії і радянської держави. Посланці багатонаціональної рядянської літератури поклали також вінки до могили Невідомого Солдата біля кремлівської стіни. Того ж дня учасники З'їзду поклали квіти до пам'ятників О. Пушкіну, М. Горькому, В. Маяковському.”

Так пише „Літературна Україна” з 25 червня. Встановлений у Москві пам'ятник Шевченкові квітів від „багатонаціональних” письменників не „удостоївся”.

Така зневага Шевченка не була випадковою. Останнім часом Великого Кобзаря в СССР щораз більше відсувують в тінь, здаючи собі справу з того, яке величезне значення має він на розвиток національної свідомості серед молодого покоління українців.

річці плянусь Москва видобути 235 мільярдів кг струму — втроє більше, ніж потрібно Україні, отже для московського експорту піде 229 млн. тонн вугілля, 54,6 млн. тонн чавуну, 61 млн. тонн сталі, 61 млн. тонн прокату, 6,9 млн. тонн сталевих рур і 50 млн. тонн зерна... Национальну економіку України Москва наставляє на сировинне господарство, тобто постачання вихідних матерій для розвитку виробничих індустрій поза межами України.

На 10-ту п'ятирічку Москва плянусь скріпiti важку промисловість на 35-39% в Україні, а хліборобство на 14-17%. Але не було мови про відсотки зросту легкої промисловості та виробництва предметів масової потреби. Перший секретар компартії УССР Щербицький тричі атачував „українських буржуазних націоналістів” і сіоністські закордонні центри, які прагнуть руйнувати „дух Гельсінкі”.

Ключова проблема кризи

На прикладі України ми показали не тільки факт визиску України Росією, але важливість її для імперії та озброєння. З віддленням, усамостійненням України, тобто з розвалом імперії, людство могло б спокійно жити, бо найважливіші сирівці не були б для російської диспозиції. На 60% озброює підневільна Україна імперію. Визвольно-революційна боротьба в Україні створює вирішну кризову ситуацію імперії і системи.

Якщо допомогти цій революційно-визвольній боротьбі — це означає розхитати імперію і систему, а через те завершити кризу реальним і наявним банкрутством комунізму і російського імперіялізму.

Ключову позицію у цьому відіграє Україна з її революційним людським потенціалом, геополітичним положенням, економічним капабітетом, п'ятдесятимільйоновим населенням, свідомим своєї національно-політичної мети.

Таким чином Україна з іншими поневоленими націями становить революційну проблему світу, бо з її унезалежненням розвалюється імперія і комуністична система, а таким чином змінюється доосновно політична карта Європи, Азії й Африки, бо Росія втрачає доступ до теплих морів і уможливлює усамостійнення Кавказу, Туркестану, Білоруси, Прибалтики й усіх

сателітних країн Європи, а також сприяє унезалежненню Сибіру.

Таким чином стає ясним, де є Ахілесова п'ята російської імперії та її комуністичної системи.

(Закінчення буде)

ПОСИЛЮЮТЬ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ВІРНИХ

(УЦІС) Під час цьогорічних Великодніх Свят посилено нагінку на вірних і священиків підпільній Української Католицької Церкви, щоб не допустити до релігійних відправ. Цей новий курс розпочався від закінчення ХХV з'їзду КПСС в лютому 1976 р. На дорогах до сіл Самбірського й Бородецького районів (Підгайчики, Хлопчиці, Дубаневичі, Задністрияни, Градівка і ін.) стояли міліційні застави, перевіряли автомобілі, автобуси і мотоцикли, шукаючи священиків, фотографії яких мали на руках Над зловленими священиками знущалися, били так, як це було зі священиком Михаїлом Возняком в селі Суслів, Городецького району.

В селі Підгайчики, Самбірського району кагебісти так сильно побило одного вірного УКЦеркви, що він оглух.

Переслідують не тільки УКЦ, але й Православну Церкву. Наприклад, у Львівській області біля Миколаєва партторг, директор школи і голова колгоспу пізно ввечері викликали православного священика на подвір'я, завдали йому три рани ножами і повісили на драбині біля його хати. Двері замкнули.

В селі Ставчани, Пустомитського району та в багатьох інших селах по церквах перед Великоднем відбулися зорганізовані викрадання церковних речей, нищення риз.

ЯК ВЕРБУЮТЬ АГЕНТИВ

Джон Д. Лорензон, колишній визначний агент СІАЙСІ, що 23 роки працював у цій розвідчій агенції, розповів кореспондентові „Інкаса” дещо зі своєї довголітньої практики в розвідчій діяності.

„Чарка віскі в руці — і агент СІАЙСІ нав'язує розмову з советським службовцем під час прийняття в чужинецькій амбасаді. Ця здавалася б невинна зустріч є фактично першим актом у надзвичайно скомплікованій драмі, яка може закінчитися зауважуванням цього службовця на службу Америки. „Дипломатичний коктейль — це початок,” — каже Джан Лорензон.

Схематичний обрис нового знайомого допомагає агентові СІАЙСІ вияснити, чи має він діло з особою зв'язаною з советською розвідкою. Очевидно, він уже повинен мати фотографії і деякі дані про цю особу, зібрани заздалегідь. „Ви звертаєтесь до го-

I. М. Білинський

СИМВОЛИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ І БОРОТЬБИ

Традиція Зустрічей-Здигів українців Канади й Америки, що їх від років влаштовують Організації Українського Визвольного Фронту, насичена не тільки моментами скріплювання ідейних і культурних зв'язків між українцями обидвох країн, — вона узмістовлена теж політичною проблематикою в аспекті захисту українського народу від послідовно здійснюваного Москвою національного й культурного геноциду в Україні. Тому й проходять такі Зустрічі-Здиги завжди під знаком мобілізуючих політичних гасел.

У концепції цьогорічного гасла — „СЛОВОМ І МЕЧЕМ” — узмістовлена виразна політична мета — боротьби словом за українську Правду, і мечем — за українську Волю. Це гасло вимовно пов'язує в історичному й ідейному ас-

ловної кватири, — каже Лорензон, — і ідентифікуєте ці фотографії”.

Далі ви переконуетесь, що це є насправді советський агент. Після другої-п'ятої чарки віскі ви розпитуєте його про життя в Росії, про його політичні симпатії — чи є він антиамериканець чи проамериканець. Після того психологи, психіятри і навіть графологи приготовляють детальний „профіль” цієї особи, щоб вияснити його слабі і сильні сторони: чи можна запропонувати йому гроши, чи може він в глибині своєї душі плекас ненависті до советської влади за знищених у „чистках” близьких йому людей. Останній акт — вербування цієї людини.

„Очевидно, вся ця справа зв'язана з певним рицарем, — каже Лорензон: — вербована вами людина може з місця відмовитися співпрацювати з вами і спричинити прикроці для американського уряду. Але в більшості випадків службовці советських і сателітних амбасад готові укласти „джентльменську угоду” і не доводити до відома своїх зверхників про всю цю аферу, щоб не привертати до себе їхньої уваги, яка може мати для них прикрі наслідки.

Очевидно, росіяни застосовують ту саму тактику. На Близькому Сході, де Лорензон „підготовляє” советського розвідчого офіцера кілька місяців, одного дня він запитав його, чи не є він „двійняком” — подвійним агентом. Советський розвідник запитав його, чи не є він сам подвійним агентом на службі советської і американської розвідки. „Ми розсміялися, — сказав Лорензон, — і після того я вже не вербував його на нашу службу. Проте, між нами нав'язались дружні відносини, і я одержав від нього багато цінних інформацій”.

пектах відзначувані річниці 50-ліття смерти Голови Української Держави і Головного Отамана Симона Петлюри; 120-річчя від дня народження Івана Франка; і 35-річчя від дня проголошення відновлення Української Держави 30 червня 1941 року.

На тлі історичного минулого українського народу — від княжих через козацько-гетьманські і новітні часи — всі спроби становлення самостійного українського державно-творчого життя підтверджували істину, яку узмістовано передав наступним поколінням Симон Петлюра: „Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю — свою і ворожою... тому не забуваймо про меч, учімось міцніше тримати його в руках!”

Петлюра виразно усвідомлював, що перемогу здобуває поневолена нація лише ціною боротьби і крові, а перемагають лише ті, у кого сильна воля і незламна завзятість не припиняють боротьби й не зупиняються на шляху до здійснення національного ідеалу.

Ця засада боротьби, ідея віри у власні сили народу, віри в істину, що кожний народ є ковалем власної долі, що вільним стає лише той, хто сам визволиться, — слідна також у духовій поставі Івана Франка, який наголошував, що — лиш боротись значить жити... і не пора дальше служити ворогам, бо гряде час, коли український народ засяє у народів вольних колі...

Надхненними словами віщої візії: „І підуть вони в безвість віків... простувати в ході духові шляхи”... Іван Франко — вічний революціонер — змалював справжню суть української людини, осмислив життя поколінь.

Цей велетень духу в боротьбі поетичним словом за національну правду і волю готов був пролити свою кров, подібно, як пролив її у боротьбі мечем Симон Петлюра.

В симбіозі національної визвольної ідеї та захисту долі українського народу власними силами і власною кров'ю знаходить своє історичне місце і чин відновлення Української Дер-

(Доповідь, виголошена на Зустрічі-Здигі з українців Канади і ЗСА 4 липня 1976 р. в Торонто).

жави 1941-го року, а теж політично-збройна боротьба ОУН - УПА.

Безкомпромісове проголошення своєї Правди і воля за неї боротися, динаміка ідеї і динаміка чину запалили душі воїнів УПА і мобілізують дух нових апостолів національної ідеї в Україні. Чин відновлення Української Держави став дорожевказом для українського народу в його поході до завітної мети і перемоги.

Ідея боротьби і жертви власної крові на шляху становлення вільного буття нації узмістовлювала філософію життя Івана Франка, Симона Петлюри і провідників державно-творчого процесу 1941-го року.

Симон Петлюра став тією постаттю української історії, хто вщепив у народ свідомість, що без боротьби, без жертви крові, без політичної влади народу на власній землі немає волі. Його всеобіймаюча віра в українську державність, яку він ісповідував і в її неминучості був переконаний, творила для нього живу дійсність, ідею якої носив у своєму серці, духом якої овіянє було усе його життя.

Жертвою власного життя Петлюра увійшов у Пантеон Безсмертних української нації, став символом її невмирущого змагу до волі.

Глибоко помилилася Москва, вбивши Симона Петлюру, бо його кров освятила дальший революційний визвольний змаг українського народу, а реалізацію його ідейного заповіту безкомпромісової боротьби за здобуття волі Україні засвідчили жертвою свого життя Євген Коновалець, Роман Шухевич, Степан Бандера — нові символи незламного українського духу в Пантеоні Безсмертних.

Віра у власні сили народу в боротьбі нації за самобутнє існування наснажує й сучасний процес становлення національної ідеї в Україні. Носії цієї ідеї, духові послідовники Франка, Петлюри, Коновалця, Шухевича й Бандери — на холодних згарицях підневільного буття українського народу живим прикладом засвідчують невмирущість українського духу, незнищенність українського народу.

Мертві і живі стають символами Національної Ідеї у боротьбі за здійснення Національного Ідеалу!

Немов у дзеркалі духу Франка і Петлюри відбита глибока віра у свій народ у віщих словах Василя Симоненка: „Народ мій є, народ

мій завжди буде, ніхто не перекресить мій народ!”

Усвідомлюючи, що свою незнищенність народ мусить стверджувати в боротьбі, Симоненко закликав „берегти набої”, бо без них українського роду не вберегти.

Незнищенність українського народу героїчно символізує живим прикладом в одержимості духу і жертовності свого життя Валентин Мороз, який кличе до героїчного діяння, до захисту власних духових вартостей нації, до вирощування апостолів у боротьбі за національне й соціальне визволення України, який філософію буття українського народу визначив активною поставою: „будемо битись!”

Цю ж незнищенність стверджує вірою у свій народ та вимогою боротьби за волю Левко Лук'яненко, коли каже: „Коли б я був єдиним українцем в світі, я й тоді боровся б за Україну.”

Франко, Петлюра, надхненник чину відновлення Української Держави — Степан Бандера, Симоненко, Мороз, Лук'яненко — усі воюни носії і символи Національної Ідеї у боротьбі за український національно-державний ідеал. Усім їм спільна глибока віра у власний народ, усіх їх поєднує ідея боротьби за волю нації, боротьби, до якої закликав словом Франко і яку здійснював мечем Петлюра; боротьби, якою освячений чин відновлення Української Держави; боротьби, яку в процесі становлення національної ідеї власними силами ведуть сьогодні українські патріоти в Україні.

І хоч концепція визвольної боротьби в орієнтації на власні сили українського народу, яку реалісти піддають під сумнів у час, коли світові потуги зговорюються з Москвою, коли Україна у боротьбі проти Москви втратила понад 20 мільйонів населення, у час насильної русифікації і виселювання українців поза межі України, — може викликати застереження, однаке така поставка є єдина, бо тільки на конкретних силах України можна будувати основи української державності.

З точки зору реалістів, говорив Валентин Мороз, українська справа завжди була безнадійною. Тому й робили її завжди ті, що сказали собі: „без надії сподіватись”, ті, що не злякалися „безнадійної реальноти і вперто йшли з своєю мрією”. Інші народи в наших умо-

BOPOTPA P03B14J0K

1941 Poky!

Попъкенхън сартийе риногоки мугенен ханиохадж-
хнк емоджин. Тиние скринебо тоцрабо ѿ ѹн
боготврї — СЛОВОМ I МЕЧЕМ — сюрикено
и тауножи. Гимон Леттерхада ѿ Тобоши нину
Блан фарко, Гимон Леттерхада ѿ Тобоши нину
българският културни инициативи. 30 кепреи

**CRIMINALTE MÄRIN
HA
TPECOBNN FOHII „BICHNRÄ“**

Сіанні харчні якісні та здатність харчування відрізняються від нормальних. Важливим є те, що вони не можуть використовувати вуглеводи як основний джерель енергії. Вони використовують жирні кислоти як основний джерель енергії, але вони не можуть використовувати жирні кислоти з низькою температурою плавлення (наприклад, лінолеву кислоту). Це викликає проблему зберігання харчів, оскільки вони можуть відтерміноватися при температурі вище за 10°C.

Corbett's unifying concept is that certain racial characteristics are hereditary, and therefore cannot be changed by social or political means.

3shiniehi y aperiitiorahinx correttiorahinx arretha up-
mian mokktyt hepeenjatian ha berink biigterai mohapeek
lojocen 3 monomoro no pomereh jizneseja samichs pa-
uioxbuny. Uu "mochiann" he haizatopeka zo zanicy-
zashna ha marhetofophoi.

Оніак, наскільки я зрозуміла, це є юридична проблема, яка виникла з-за несподіваної зміни в законодавстві. Суд вирішив, що вимоги щодо публічності доказів в процесі засудження не відповідають новим нормам. Адвокати обвинуваченого вимагають, щоб суд відмінив вирок і зробив новий, враховуючи цю зміну. Але прокурор відмовляється відступити від свого позиції.

Bytta hajii binshaare ooportga, i thiirkii njo-
jinta a hin koox a im'a meetrinx, kinkinx i heera-

uñihü racta, boni sanguinareca mepbrinuca zonora-
mn ha nampeli, arro conjuro myxy i boji he 6y-
uñihü arríehi y inh.

**BRUNN MOGLIÖRSYDÖÖHMNA HE 6YJIN 6 MÄHIFEECTA-
CROLO HAPOLLY.**

Ham upniamu juktu y Bnpihomy illia ykpa-
ihcpkorlo hapoay aci i chitipho 3 hnn eeettu 60-
potby 3a ykpaichky nhepmoy. Ti, xto y illia
6opotbyi pripalnty bipl, shemokterca i bimngie
260 nidepe illiax ciyjekhna aykjin ayxooboci i
yjkojmy hapoobi, — he shanlytsh nupbarashen
hi. Nhepmay pripalnty coriata he nhepmay coriata

Испекарн — не етпазба бцеи ѿкпажбкои науи,

The tijbirn tachernin choctepitrahm, 50, ak kaaar gmoow Tletjopas, "empaara sifogoytaa ykpaichkroj

БСЕІ ЙКПАІХЕРКОІ СУІНВОІН ОҮТН АКІНВІННІ
СИБІЯРАСХАМН НІНБОІХОЛО СМАРЫ ЙКПАІН, А

сюда же, в свою очередь, включаются макро- и макрорегионы.

200 oytin cintom happyy, 200 nolo jykrabim han-
mton i mapoppeom.”

Y niih Gooperbi, ak rake Ebreh Cebpectoh,
"hepeñ kokhmn ia hac piña a tipetepharinba —

Ykpazhi i noza ii mekamn.

33. *Alpinchenha* *inx camix haujiochaiphinx meajiba*,
34. *akki Gopojimcp* — *ejohom i mehem* — *fpahko*,

As far as I can see, it's a very good idea. It's a very good way to do things. It's a very good way to help people. It's a very good way to help the environment. It's a very good way to help the economy. It's a very good way to help the world.

I xoh y sarpaax Sopotroen binar meh
topaq hepeqabatn ix mowiqni.

Bi baptociti lindungno ocmncjoh Ebreh Cbeptoch,
sarkijinrakohon mjekeatin myxoei u hhocci happy i

Любите и молите за Мария Елизавету.

By John MacCormick, Barrister-at-Law, Member of the Bar of Lower Canada.

Сюжет романа разворачивается в сибирской тайге, где отец героя, капитан Красин, участвует в борьбе с белогвардейцами. Мать героя, Елена Константиновна, — красная партизанка. Герой, Павел Красин, — юноша из рабочей семьи, который вынужден бежать из дома из-за преследования его отца. Он становится участником партизанской борьбы и вступает в ряды Красной Армии.

Upholding openetha! ha brachii cingi huijingeae
3 boni ykpaihcekorlo happy camoy piutar njo

Bax Maaho Shinkjin, kake Mojoso, a mu hntphma-
jin.

В. Давиденко

„ПОВТОРНЕ УБИВСТВО ПЕТЛЮРИ”

Такими словами схарактеризував на судовому процесі в Парижі проти Шолома Шварцбарда один із свідків української оборони.

Чому якраз у 50-річчя вбивства Головного Отамана Військ УНР і президента України видав свою книжку англійською мовою в Нью-Йорку Саул С. Фрідмен? Чому саме тепер, коли в ССР поспішно здійснюється політика державного антисемітизму і чи не вперше в історії українсько-жидівських відносин спільно виступають на Україні і на Заході проти цієї політики молоді українські і жидівські інтелектуали, потрібно було видавати цю пофальшовану книжку? Прочитавши її, український читач прийде до належних висновків.

А висновок зробити не тяжко, бо вже сама назва книжки „Погромник” (з підзаголовком: „Повна авторитетна історія українських погромів 1919 року, її архітектора та їх месника”) розкриває ціль, яку поставив собі її автор. Немає також сумніву, що серед тих жидівських читачів, які й досі виклинають Богдана Хмельницького, книжка Фрідмена ще більше розпа-лить ненависть до українського, „традиційно антисемітського” народу, провідником і виразником якого був Симон Петлюра, колишній соціал-демократ і автор цілого ряду наказів і статей в обороні жидівства.

Саул Фрідмен старається бути „об’єктивним”. Він наводить численні свідчення на процесі оборонців Петлюри в Парижі, але один із розділів своєї книжки називає „Мобілізацією Ізраїлю” — розсіяного по всьому світі жидівства, яке виступало в контролюваній ним пресі, скликало десятки свідків, формувало світову опінію — і все це проти групки українських, безправних емігрантів, які мужньо захищали творця української державності, що до останнього, трагічного дня 26 травня 1926 року витримав на своєму посту.

І проте, Фрідменові не вдалося зробити з Шварцбарда „національного героя”, месника за свій народ. Як видно з самої біографії убивця

Петлюри, народжений в Балті на Одещині, він зовсім не надається на „героя”. Дарма, що суд дуже поверховно дослідив його життєпис, незаперечними фактами залишилось те, що був він дрібним злодієм і, перебуваючи у Відні, сидів за свої „подвиги” в тюрмі. Він не міг довести судові, що не був у советській армії, (хоч твердив, що після повороту з Франції, приїхавши до Росії, вступив до армії Керенського. Він заявляв, що доостанку був анархістом (анархіст в армії Керенського!), що виключало б його зв’язок з комуністами; що, опинившись за кордоном, підготував убивство Петлюри п’ять років, хоч легко міг би це зробити значно раніше, перебуваючи у Варшаві, де мешкав тоді Петлюра. Але, як слухно твердив один із оборонців Петлюри, у Польщі за цей злочин покарали б його смертю, а в ліберальній Франції розраховував він на кілька років ув’язнення, не сподіваючись, що його зовсім виправдають. Французький суд оцінив життя Петлюри на два франки: один Шварцбард мусів заплатити вдові Головного Отамана, а другий його племінників.

Головним козиром у самообороні Шварцбарда була його „зразкова” служба у французькому Чужоземному Легіоні — різнонаціональному війську „мерсенеріс”, куди приймали дезертирів з інших армій, злочинців під фальшивими прізвищами і взагалі людей, які хотіли прихovати від світу свою біографію, часто заплямлену кров’ю. Цей Легіон, що його розв’язав був де Голль, це була добровільна військова формація для здушування визвольних рухів колоніальних народів під владою Франції.

Численні накази Головного Отамана Петлюри, в яких погрожувано карою смерті за погроми і згідно з якими виконано цілий ряд вироків смерті, Фрідмен називає „лицемірством”, бо, мовляв, ці накази не доходили до командирів окремих відділів. Фрідмен мусить признатися, що в ситуації повного хаосу, в якому перебувала Україна, Петлюра не мав тієї влади, яка могла б стримати погромників. І все ж він був „архітектором погромів”, бо був командувачем усіх збройних сил Української

Pogromchik. The assassination of Simon Petlura. Saul S. Friedman. Hart Publishing Company, Inc., New York City. 1976, pp. 414.

Народної Республіки, яка в 1919 році займала лише одну шосту частину території України. Петлюра, твердить Фрідмен, відповідав на віть за дії занархізованих партизанських загонів, з якими часто не мав ніякого зв'язку, бо діяли вони в глибокому запіллі ворога.

І так на совісті Петлюри, твердить автор „Погромника”, 250.000 юдів — явно перебільшена цифра всіх забитих у погромах юдів зібрана юдівськими „дослідниками”. Цю цифру зібрали ці „дослідники” по містах і містечках України (які по кілька разів переходили з рук до рук — від Армії УНР до денікінців, більшевиків, махновців, партизанських загонів), щоб викликати в західному світі обурення проти Армії УНР і ненависть до українського визвольного руху.

Однаке, під час паризького процесу не „ввесь Ізраїль”, як твердить Фрідмен, був змобілізований для засудження Головного Отамана. Дуже стриману позицію зайняв Конгрес Американських Жидів, заперечуючи за Шварцбардом називу „національного героя”, що, мовляв, мстився за жертви погромів. Англійський „Таймс” також не схвалив вироку суду, вмістивши його на останній сторінці, хоч під час процесу звіти про нього цей часопис подавав на 2-ій і 3-ій сторінках. „Лондон Таймс” писав: „З огляду на відому поблажливість фрацузьких присяжних такого вироку можна було сподіватися”. „Нью Йорк Ворлд” обурювався, що Петлюру судили посмертно. „Бруклін Ігл”, часопис з великим накладом, що циркулював серед національних меншин метрополітального Нью Йорку, писав: „Петлюра не наказував робити погромів, він був неспроможний їх спинити”. „Нью Йорк Г'єральд Тр'юн” у редакційній статті зазначив: „Це — не правосуддя”. „Нью Йорк Таймс” вважав, що вирок не вартий редакційного коментаря.

Шварцбард після його виправдання, побоюючись помсти збоку українців, переховувався в різних містах і ніколи не міг виємігрувати до Америки. Що більше, в Американському Жидівському Конгресі вирішили відкликати запрошення його до цієї країни, „бо це спричинило б безсумніво непорозуміння”. І так своє життя закінчив убивця Петлюри в Австралії, мавши 47 років.

З-поміж оборонців пам'яті Петлюри на суді (були серед них і юди) вийшов на перше місце Шульгин, український історик, міністер закордонних справ за Центральної Ради, пізніше посол гетьмана Скоропадського у Болгарії і представник України на Версальській Мирівій Конференції.

Нижче подаємо з книжки „Погромник” витяги із промови Шульгина в перекладі з англійської мови. Ці відважні свідчення наводить в уривках Фрідмен, щоб після накопичених ним страхітливих картин „розправи українських військ над беззахисними юдідами” доказати свою „безсторонність”:

„Я явився тут не на те, щоб боронити пам'ять Петлюри, моого друга і зверхника, але для того, щоб доказати, що Шварцбард у своїх свідченнях бреше. Він не є месником за юдідів, а є агентом ЧЕКА. Він був висланий до Франції з наказу Москви. Я прийшов до цього висновку”.

„Шварцбард, — цитує промову Шульгина Фрідмен, — не може виправдувати свій злочин, бо не лише юди, але ціла Україна, особливо селянство терпіло під час громадянської війни”. В гострих висловах змальовує Шульгин грабунки, конфіскації врожаїв, голод і масове вимирання з голоду, коли пшениця гнила на полях або було винищувана червоноармійськими вандалами. Це була анархія без прецеденту. Ми не можемо її зрозуміти сьогодні. Погроми від буvalisya в особливій атмосфері, подібній до „Великого Жаху”, який описується у французькій історії.”

Найстрашніші погроми, — заявив Шульгин, — відбувалися на початку 1919 року, коли банди Денікіна і Маєна тероризували країну і український уряд провадив війну. Ця боротьба була ускладнена інвазією більшевиків, які обіцяли народові рай на землі. Петлюра вірив, що юди пристануть до українського визвольного руху і робитимуть все, що в їхніх силах, щоб припинити масакри. Однак, Петлюра зазнав невдачі, бо він не мав найвищої влади.

„Він мав військовий талант, — продовжував Шульгин, — понад усе він знав душу вояка, але сам він не був за професією вояком. Його титул Головного Отамана був лише почесним титулом. Військова влада була в руках гене-

ралів. Політику провадили партійні лідери в Києві.

Народ розумів, казав Шульгин, що большевицька революція не проста штука. Це була рівночасно інтернаціональна війна поміж двома відмінними політичними і соціальними системами. Історично український селянин був националістом, індивідуалістом, консерватистом. 1919 рік був переломовим, гіпнотизуючим силою революції, який спровокував „темні сили”, агітаторів, що просочилися в українську армію, розпалюючи серед вояків ненависть до жидів.

Більшість жидів, які мешкали по малих містечках, — говорив Шульгин, — жили у зліднях і легко ставали комуністами. Коли наші козаки зводили бої з червоними, вони часто зустрічали на большевицьких лініях відділі, укомплектовані виключно з жидів. Для українців тяжко було відрізнати жидів, які стріляли на них, від мирного населення ..

„Наша соціальна боротьба ставала боротьбою національною. І ось чому селяни вдавалися до погромів. Я клянуся, що Петлюра не був у цьому винен. Історія нас розсудить... Без большевицької інвазії в Україну у 1919 р. погромів не було б.”

До того ж, казав Шульгин, жиди потерпіли з власної вини, відмовляючись служити в українській армії, вітаючи большевиків, конфіскуючи харчові продукти, виступаючи в ролі політичних комісарів і займаючи головні пости в ЧеКа.

Українці знали, — твердив Шульгин, — що це жид Горовіц, підтримуваний Сталіним, скликав у грудні 1917 року Всеукраїнський З'їзд Советів, щоб підірвати український рух за незалежність. І вони знали, що без комуністичних організацій жидівських робітників большевики не окупували б Україну. Вони знали, що головою ЦК Російської Комуністичної Партії був Яков Свердлов, жид, що Григорій Зінов'єв, голова Третього Інтернаціоналу, був жид, що головою російської мирової делегації на переговорах у Бересті був жид Максим Літвінов, пізніше міністер закордонних справ СССР, що жид Карл Радек очолював советську пропаганду, що Лев Троцький був головним командувачем червоної армії. Кружляли чутки, що мати Леніна була жидівкою ...”

Це — автентичні цитати, що їх мусів навести в своїй україножерській книжці Савл Фрідмен, щоб довести свою об'єктивність. Що більше, він не раз згадує, що понад сотню погромів в різних містах України учинили денікінці, не менше погромів перевели махнівці та григоріївці, що похід большевицьких банд, а зокрема Будьонного з Кубані на Польщу був позначений десятками кривавих розправ над жидівським населенням. Про антисемітські настрої і погроми в Росії у 1918 р. свідчить підписана Леніним відозва, в якій, між іншим, читаємо: „Рада Народних Комісарів вважає антисемітський рух і жидівські погроми як шкідливі для революції робітників та селян і закликає всіх трудящих Соціалістичної Росії з усією силою це зло поборювати ...” (Ізраель, „Жиди в Росії”).

То чому ж Шварцбард, не мавши жадних даних, що погромами керував Петлюра, не скерував свої постріли на Денікіна, який мешкав у Лондоні, або Махна, який мешкав у Парижі? Історики процесу Шварцбара приходять до висновку, що Москва руками своїх агентів вирішила знищити Петлюру після того, як до влади у Польщі прийшов Пілсудський, який з поміччю українців міг повторити похід на Київ. Петлюра у 1920-их роках користувався на Україні, особливо серед селянства, величезною популярністю.

Висилаючи свого агента до Франції для розправи з Головним Отаманом, ЧЕКА замаскувала його як анархіста, щоб відвести увагу суддів від Москви. Як розкрилось під час процесу, ролю убивці спершу призначалось якомусь „Володінові”, який старався втертися в довір'я емігрантів і збирав відомості про Петлюру, про місце його перебування, а після того, як на нього впала тінь підозри, раптом зник. І проте, Шварцбард до кінця твердив, що діяв він сам-один, як „месник за жертви погромів.”

Але „месника за жертви погромів” з советського агента Шварцбара не вийшло. Помер він, як згадано, в Австралії забутий всіма своїми оборонцями, які зробили з його мерзенної справи світову сенсацію.

*****
УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ!
— ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВАШУ ПОЖЕРТВУ
НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ?
*****

Володимир Мартин

РОСІЙСЬКІ ДИСИДЕНТИ І САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНИ

Програмове видання „Із-под глыб”.

Восени 1974 р. появився в Парижі збірник 11 статей під таким наголовком, що його українською мовою можна б передати „З-під брил”, а в 1975 р. з'явилось англійське видання цього ж збірника під назвою „Фром андер ди раббл” у видавництві Літтл, Бравн енд Компані.

У зв'язку з появою цього збірника Солженіцин скликав до Цюриху велелодну пресову конференцію, на якій повідомив, що два дні раніше (14. XI. 1974) відбулася, мовляв, у Москві перша пресова конференція з участю чотирьох співавторів: Ігоря Шафаревича, Михайла (Меліка) Агурського, Вадима і Євгена Барabanova; він спершу дав перегляд усіх 11 статей та 6-ох інших авторів, з яких два скриті за ініціалами (А.Б.) чи псевдонімами (Ф. Корсаков), а згодом відповідав на запити численних представників західної преси; точний перебіг конференції надрукований у брошуру п.н. „Две пресконференції”.

Для насвітлення нашої теми вистачить зупинитися над двома статтями, а саме Ігоря Шафаревича п.н. „Відокремлення або зближення” (з підзаголовком „Національне питання в ССРС”) і самого Солженіцина п.н. „Каяття і самообмеження як категорії національного життя”.

У першій статті Ігор Шафаревич, математик, народжений у 1923 р., якого дуже високо цінує Солженіцин, обговорює на 17 сторінках (97-113) проблему міжнаціональних відносин, що є „найбільчішим” (питанням), кажучи м.і., що національний сепаратизм виступав як сила, що „руйнувала стару імперію” і кінчався „порожнечею, що творилася в душах нищенням почуття загальноімперської єдності” (ст. 101). Вже з цього одного речення виходить ясно, кудою прямує автор — він недвомісно за збереження „російської імперії”, може в дещо зміненому вигляді (він не каже в якому) після того, як збанкрутovаний большевизм буде повалений. Він сердиться, що група естонських націоналістів звернулася листом до ОН, алярмуючи, що існує загроза для самої

екзистенції естонського народу і прохаючи „віселити росіян і українців з Естонії, а впровадити війська ОН” (ст. 108), і повчає, що не слід розривати многовікових зв'язків, а радше „zmінювати і поліпшувати” імперію.

З черги він переходить до розгляду питання російського колоніалізму і спиняється над обговоренням п'ятьох пунктів, що висуваються як доказ колоніального положення не-російських народів у відношенні до росіян, ставлячи ніби реторичне, а по суті ехидне питання: „чи не належать вони і до російського народу?” (ст. 103). Він намагається заперечити перші чотири пункти доволі широкою аргументацією, мовляв, і „російський народ страждав” через колективізацію і через „придушування російської національної культури” (???), але на п'ятій закид про витіснення різних національних мов російською мовою, — з яким „треба погодитися”, не знаходить прямої відповіді, вимінаючи цю відповідь софістичним і недоречним запитом: „Але що від цього виграють росіяни?” Настанку Шафаревич твердить, що теорія „російського колоніалізму” не тільки „ненсправедлива у відношенні до російського народу, вона фактично невірна...” (ст. 106). І в цьому пункті великий математик у своїй формулі вживав засобу звичайного фокусника, спрітно підтасовуючи дві різні величини „російський колоніалізм” і „російський народ” та прикидаючись, що він не знає про те, що носіями всякого імперіалізму ніколи не буває цілий народ, а тільки тисяч: чи сотні тисяч (а в росіян мільйони) тих, які переселяються до колоній заради особистої наживи чи як виконавці імперських плянів різних урядів. А ці імперські пляни російських урядів, як царських, так і большевицьких, зводились до одної мети: збільшувати етнічний і господарсько-мілітарний потенціал **Московії-Росії-ССРС**, де панівним є власне „російський народ”, за рахунок і на шкоду людських і економічних ресурсів уярмлених сусідніх народів.

Відомий англійський історик Сетон-Ватсон у своїй книжці „Новий імперіалізм” підкреслив,

що суттєва різниця поміж західними і російським імперіалізмом полягає в тому, що цей останній, крім економічного визиску, проводить також русифікацію, унапрямлену на редукування всіх російських підданіх до одного спільногознаменника" (ст. 31). Ось точне, академічне визначення того явища російського колоніялізму, якого ніяк не хоче бачити вчений математик у своїй підтасованій „математичній формулі”. Те, що світової слави історик називає „росифікацією”, перейшло у форми і розміри жахливого етноциду, зокрема у відношенні до українського і білоруського народів з виразною метою піднести відсоток т.зв. „росіян” з приблизно 50% до щонайменше 75%, покликаючись на „единокровність” цих трьох „братьїх” народів. Російські колонізатори на Україні поводяться як вищої раси „хазяї” і вбивають не лише українську мову, але й історичну пам'ять українського народу, а їм допомагають обмосковлені яничари українського роду, яких зарахував до „українців” Максімов.

Стаття Солженицина п.н. „Каяття і самообмеження”, розміром найбільша (ст. 115-150), розвиває думки вже порушувані в „Листі до вождів...” і є, мабуть, до деякої міри його відповідю на критику цього „листа” у „Вестнику Християнського Движення” одним із діячів цього „движення” Михайлом (Меліком) Агурським. Цей син американського комуніста, знищеної в 1937 р., кібернетик і автор кількох статей про російську церкву, переслідований тепер за бажання виїхати до Ізраїлю, писав у „Вестнику”, що „уможливлення советським республікам виступлення зі Союзу може відбутись тільки в умовах сильної централізованої влади, яка контролювала б процес виступлення, не допускаючи анархії та кровопролиття. В цьому ж „Вестнику” деякі автори твердять, що Росія мусить каятися перед іншими народами за заподіяні їм кривди, і цю тему розвиває Солженицин. Згадавши, що англійський, французький і голландський народи поносять повну відповіальність за колоніяльну діяльність своїх держав (ст. 121), він згадує, що в минулому (до XVII століття) „Росія така багата була на рухи розкляння, що воно виступало серед ведучих російських національних прикмет” (ст. 125); Солженицин не від того, щоб і тепер

каялись, хоч „Росія занадто багато вистраждала, щоб ще каятися, її треба жаліти, а не роз'ярювати пригадуванням про гріхи”. ст. 128). Ось вам „філософія”: Росію, в'чного агресора і насильника, треба жаліти, а не пригадувати її гріхи!

Переходячи до обговорення російсько-польських стосунків, Солженицин згадує про кривди, вчинені полякам, починаючи від трьох розподілів Польщі, здавлення польських повстань у 1830 та 1863 рр. і аж до серпня 1944 р. (варшавське повстання) та ліквідації польських офіцерів у Катиню, але зараз пригадує, що й Польща чинила, мовляв, кривди Росії та „звойовувала” і „гнобила нас”; а кого саме Солженицин вияснює точніше: „XIV-XVI віки — Галицьку Русь, Поділля. У 1569 по Люблинській унії приєднання Підляшшя, Волині, України”... Читаєте ці сторінки (138-141) і просто не хочеться вірити — всі „кривди” аж до 1920-21 рр. Польща чинила Росії, а не Україні, яку Солженицин трактує як „невід'ємну частину” царської чи большевицької імперії, навіть не згадуючи в своєму імперському запамороченні про якісь змагання українського народу звільнитись з „братьїх обіймів” як Польщі, так й Московії-Росії-ССРР!

А коли видатний польський поет і публіцист Юзеф Лободовський у статті „Солженицин як історик і політик”, надрукованій у лондонській газеті „Вядомосьці” (і в українському, дещо скороченому, перекладі в „Сучасності” ч. 11 з листопада 1975) ґрунтово проаналізував писання Солженицина на політичні теми („Лист до вождів...” і обговорювану статтю) і прийшов до висновку, що це „дуже прикра справа спростовування школиарських помилок величого письменника” тому, що „коли мова про Україну і Білорусь, то це — порахунки між поляками, з одного боку, і українцями та білорусами — з другого... а РОСІЯНАМ ДО ТОГО ЗАСЬ! Нехай вони не пхаються в ролі обвинувачів, суддів, а особливо „сповіdalників”, то Лободовському „відповів” не сам Солженицин, а... Сергей Рафальський в „Новому Русскому Слові” статтею „Історія, яка...”

(Закінчення буде)

ЯРОСЛАВ КУРДИДИК — „СЕРЦЕ І ЗБРОЯ”

У видавництві Братства кол. Вояків І-ої Дивізії УНА в Торонті вийшла третя книжка поета і журналіста, члена АДУК та НТШ, Ярослава Курдидика „Серце і зброя”. Багато з уміщених там поезій написані в Україні під час Другої світової війни.

Містимо кілька зразків із цієї збірки поезій поета-патріота і вояка. Видання оформив маestro Петро Андрусів, передмову написав Л. Полтава.

Редакція

КИЇВ

*Мій друг з Донбасу пахне антрацитом,
Друг з Борислава — пахне терпко нафтою.
Ми йдем в поході поруч, і мов плити —
Розсновуєм простори, вкриті диму плахтою.*

*Ти ще далеко, дорога столице, Києве, —
Дніпровська перлина козацького краю; —
Та ѿ тут над нами твоє небо синяве
І твоє сонце в наших душах сяє.*

*Тут дороги — вузлами, як і там, так самісінько.
Січе нас дрібен дощик, поїдом їсть волога,
А ночами золотавий полководець-місяць
Маршує попереду, з нами, нога-в-ногу ...*

*В найтяжчій битві я життя не покину,
Оминає нас дика ворожа криця.
Якщо ѿ згинути маю — тільки за тебе загину,
За тебе, мій Києве, — безсмертна Столиця!*

1970 р.

ЖИТНІ КОЛОСКИ

*Не з золота, —
Ми лиши звичайні,
Маленькі житні колоски.
Ми живемо. Пливуть віки,
Неначе кров зелена
У наших, у тонесеньких тілах.
Довкола — жах,
Довкола — нене! ...
А ми йдемо походом крізь вогненне.
Минають роки і віки,
Ми їх крізь вуса чешем, пропускаєм,
Ми, повнозерні,
Житні колоски, —
Заклятий скарб скривавленого раю.
А скільки у нас сили? ...
По нас проїхали гармати,
Копита кінські нас місили,*

*Нас брались кулемети жати,
Топтали нас вояцькі ноги,
Крізь нас — повирізували дороги
Лапаті гусениці танків,
І з кожним боєм наостанку —
Нас клали з військом у могили ...*

*А ми — міцнішали,
Ми набирались сили! ...
Маленьким, кволим, ніжним тілом —
Ми все покрили:
Ротаті ями, криворукі шанці,
Навіть могили, —
І далі потайки ростем.
Ми тільки перед Ним голівки хилим
За те, що дав нам стільки сили —
Перед Творцем.*

Полтава, 1943 р.

МИЙ ДРУГ

*Присвячую сл. п. другові Базилікові
Друже, друже, навіть іти легше,
Як тримати кроку у полях,
Коли ноги спільнно камінь крешуть
І пилюку струшують на шлях ...
Друже, друже, наче йду з тобою,
Відчуваю дотик твоїх пліч, —
Рідну землю беремо із боєм
І вогнями протинаєм ніч ...*

*Проминуло... Лісова алея —
Замість рідних піль і рідних хат ...
Там назавжди залишив тебе я
У підніжжі звихрених Карпат ...*

*Викопали хоча міленьку яму.
Мазепинку клали в головах,
І листа передали для мами,
Що упав ти у важких боях ...*

*Ще ѿ могил не встигли підрівняти,
Ще ѿ молитву мовили уста,
Як московська вдарила граната,
Надламавши і твого хреста ...*

*Друже, друже! ... Десь, як „Невідомий”,
Ти лежиш, і вироста полин ...
Гірко плаче матінка у дома,
Як присниться їй повстанець-син ...*

Березень, 1944 р.

Михайло Кушнір

РОЛЯ ЦЕРКВИ В ПОБУДОВІ ПІДВАЛИН УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

(Закінчення)

По цілому світі дзвонять церковні дзвони, але жадний з них дзвонів не має для українського вуха і для української душі такого звуку, як голос, як музика Софійських дзвонів.

У світі є багато храмів Божих куди більших і куди гарніших від наших, величніших і більшої мистецької вартості, ніж наші, але жадний із них не має тієї вимови, яку має для мешканця Києва Софійський собор або мешканця Львова — катедра св. Юрія.

Є у світі чудові релігійні образи, деколи водночас справжні перлини мистецтва, але жадний українець не дивиться на них так, як дивиться на ікону Вишгородської Богоматері, Ігоревської Божої Матері, Дубенської Пречистої Діви чи мозаїку київської Оранти.

Навіть найні, позбавлені мистецької вартості ікони мають для нас непереможний чар. Їх оточує атмосфера прив'язання і спогадів, що сягають далеких часів. З ними зв'язалась історія. Оповила їх зеленим плющем легенда, розпромінила їх осяляла їх поезія.

Як зубожіли б спогади нашого дитинства, коли б не було в них святої ікони, української ікони, прибраної вишиваним рушником, з межеючию перед нею оливною лампадкою, яку запалювала побожна рука нашої матері стародавнім, відвічним звичаєм!

А тепер ходімо до сільської церковці, до її простих, дерев'яних і вбогих стін, завішаних примітивними іконами, однак зв'язаних тисяччю таємничих ниток з нашою душою, з нашим спомином, з традицією, яку час не загладив.

Чи деінде на світі є такі церкви? Чи є в них такий настрій? Чи відправляють там так само воскресну утреню, а чи співають там так само спасти, молебні, колядки на Різдво? Чи пахнуть там так м'ята, чебрець, рута й васильки — сильним, пронизливим запахом, як у нас у свято Успення Пресвятої Богородиці, чи є там такий самий блакитний дим кадила й такий самий стогін люду, що кориться перед Святыми Тайнами? Чи зроджується там таке саме могутнє, непереможне переживання, як у нас, коли вся церква співає?

Ніде цього немає, бо тільки в українській сільській церкві, в українському цековному співі живе душа нашого люду.

І нехай мені буде вільно підперти це незабутнім особистим пережиттям.

Це було наприкінці серпня 1943 року, під час Другої світової війни, в українському підгірському селі. Недавно тут досить сильна група бойців УПА (чи пак УНС — Української Народної Самооборони, — як вони тоді на цьому терені називались) розгромила малий відділ червоних партизанів Ковпака. Перед десятьма днями село знову було ареною насоку німецьких СС'їв, які, шукаючи українських „бандитів“, звели короткий бій з упівцями. Ті, завдавши німцям дошкульних утрат, подалися в ліс. Через день і німці, спаливши село та пострілявши 11-ох чоловіків, відійшли.

Була неділя. В церкві, яку крізь розбиті гарматними стрільнами стіни і знищений дах заливали струмені світла серпневого сонця, згромадилося кілька десятів похнюоплених постатей. На сірих, із зіпленими губами обличчях лежали виснаження і втома, в запалених очах чаїлась розпушка.

Старенький священик, сам хворий, ледве тримаючись на ногах, відправляв „читане“ Богослуження, втомленим, безбарвним голосом. Проповіді не було. Скінчивши цю вбогу відправу, священик повернувся від престолу й заспівав: „Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас!“

Вірні підхопили мелодію, і ралтом сталося щось неждане, могутнє. Церква в руйні задрижала. Не здергувана стелею і стінами, пісня видиралась просто в небо. Своїм благанням вона підносилася до Бога, вимолюючи помилування.

В тому оточенні, в тому настрої війни й людського горя ця пісня, співана цими людьми, розвчавленими стражданнями, що прийшли сюди із своїх примітивних землянок і тимчасових схованок, — була така потрясаюча, що не можна було здергати сліз.

Це Україна молилася в тій церкві. Це Україна

їна, палаюча пожежею, трупами своїх дітей розкрита, Україна, що стала здобиччю варварського наїзника, — благала змилування: „от глаша, огня і войны ізбави нас, Господи!”

Знаю напевно, що в жадному іншому краю, в жадній іншій церкві, в жадних інших, далеко ще грізніших обставинах я не міг би зазнати такого сильного, як те, враження.

В тій пісні була не тільки теперішність. Була в ній ціла історія нашого народу. В тій скарзі бриніли відгомони татарських наїздів, польського лихоліття, московського знущання. Це все збереглося в тій пісні і вибухнуло з неї утасеною силою, нагромадженою сторіччями.

Це співали сторіччя.

І не тільки в тій пісні, але й у всьому, що українська Церква в своїх обрядах, звичаях і урочистостях зберегла, — незнищена і безсмертна українськість, від Х сторіччя щільно зв'язана з тим, що Церква давала Україні. А давала їй майже все в осязі культурного і звичаєвого життя, бо вона всіми шляхами входила в те життя й охоплювала його вповні, не поминаючи жадної його ділянки.

Тому українська Церква не українських землях відігравала аж до наших днів, це значить на східніх українських землях до 30-их років нашого сторіччя, а на західніх до вибуху Другої світової війни, — таку велетенську культурну роль в українському селі. Вона була не тільки святынею, не тільки місцем молитви і людських заходів для спасіння душі, але й школою культури в найширшому цього слова значенні.

Не один український священик, особливо в польській займанщині, обдарований духом ініціативи, витривалий і працьовитий — умів впродовж 20-ти років перетворити запалий сільський кут в оазу, що цвіла добродійствами цивілізації і культури, що була здібна до самостійного творчого життя і ступала на шлях будови тривалих підвалин української нації.

Ця будова мала, має і ще довгий час матиме в українській Церкві одну з найміцніших своїх підвалин. Усунути її — це значило б послабити цю будову в самому зачатку.

Тому агітатор, який кидає нечесні фрази про те, що „релігія — опіюм для народу”, що „попи прагнуть якнайдовше тримати успосліджені суспільні верстви в забобонах і в темряві,

щоб тим легше було панувати над ними й безкарно їх використовувати”, — є тяжким винуватцем супроти народу і його майбутності.

Про таке панування і про такий визиск немає вже віддавна мови, і тільки свідома зла воля і свідоме суспільне шкідництво може щось подібне поширювати там, де спільне зусилля всіх верств у народі мало й у майбутності матиме спільний інтерес у двиганні нації, у скріплюванні її потуги й зрості її господарського та політичного значення.

А коли зростання тієї потуги в минулому періоді не йшло так скоро, як би ми цього прагнули, коли назадництво нашого народу є більше в порівнянні з іншими — то причина цього лежить не в Церкві і в релігійності нашого народу, але в браку людей, які Церкву, як інституцію, і релігійність народу, як чуттєву силу, — були б здібні вміло використовувати, творячи з них мотор національного розвитку.

А це мотор сильніший від інших, бо релігійні почування — джерело всіх чистих і шляхетних людських почувань.

Релігійне почування не тільки прищеплює нашій душі найшляхетніший, який існує на землі, ідеал любові й посвяти аж до жертви власного життя, не тільки вчить нас героїзму в стосунку до нашої віри, як до правди нашого сумління, але й пробуджує в нас змагання до безупинного досконалення і тугу до здійснення „Божого царства”, це значить тріомфу духа над матерією, творчого слова над тілом.

Це стара правда, що народ і суспільство з послабленими релігійними почуваннями легше підпадають у своїх широких масах морально-му, а вслід за тим також і політичному розкладові, ніж народи та суспільства, прив'язані до своєї релігії. І саме це прив'язання набирає незвичайної ваги, коли призадумаемося глибше над тим, що воно означає.

Bo що це є тисяча літ християнства України?

Це ланцюг поколінь, вихованих в одній вірі, отже в одніх традиціях, в одній повазі і в одній красі обрядів, що супроводять найвищі моменти людського життя — народження, одруження, смерть.

Те, що ми всі від віків належимо до однієї церковної суспільноти, що ми виховані в засадах тієї самої віри, яка розпромінювала ду-

ші наших предків і робила з них оборонців християнства, отже оборонців західної цивілізації і культури, — рішає про нашу принадлежність до тієї цивілізації і до тієї культури в не менший мір, ніж інші тієї принадлежності причини.

І хоча ми прийняли християнство з Візантії, зі Сходу, ми ввійшли і постійно стояли в нерозривному стосунку з Заходом, ми стали його передньою сторожею, висуненою на Схід. Як далеко сягало українство, так далеко сягав і Захід, його границя є там, де є границя української Церкви і границя України.

Соками західної цивілізації жила впродовж сторіч ціла Україна. Ті соки перемішалися з соками, що ми їх самі витворили, так далеко, що сьогодні неможливо перевести стислого відмежування між тим, що є в нас із пня слов'янсько-українського, а тим, що є візантійською, а чи романською на тому пні щепінкою.

Так в овочі зі шляхетнородючого дерева ніхто не віднайде слідів щеплення, а все ж таки інокуляція колись мусіла відбутися.

Цю інокуляцію доконала на українській душі українсько-християнська Церква, і тому вона вросла в цю душу і зв'язалася з нею назавжди.

Вона, даючи нам релігію, дала нам етичні підстави розвитку, стала двигуном того розвитку й пробудила в нас могутнє почування, яке, зціливши в одне з патріотичним почуванням, — врятувало нас від заглади.

І хто знає, чи є на світі другий народ, який завдячує Церкві стільки, скільки ми їй завдаємо.

Над цим повинен призадуматися кожний українець, поки перейде до денного порядку над справами релігії і Церкви в Україні, справами, які неможливо відділити від справ цивілізації і культури в їх найістотнішому змісті.

Над цим повинен призадуматись теж кожний українець в діяспорі, пройнятий духом модернізації, поки почне домагатись чи піддерживати переведення змін, що вдають по нашій відвічній традиції, обрядах, звичаях і мові.

*****
**ПОДОБАЄТЬСЯ ВАМ НАШ ЖУРНАЛ?
 ПЕРЕДПЛАТИТЬ ЙОГО ВАШИМ
 БЛИЗЬКИМ**
 *****

ЗБОРИ 21-го ВІДДІЛУ ООЧСУ В ПІТTSBURGU

9 травня ц. р. 21-ий Відділ ООЧСУ в Пітсбургу відбув Річні Загальні Збори в приміщенні Головної Канцелярії УНПомочі. Зборами провадила Президія в складі Ананія Никончука — голови і Степана Зорія — секретаря, які була обрана після відкриття зборів уступаючим головою п. Володимиrom Ковалем.

За діорічну працю уступаючої Управи, після відчитання й затвердження протоколу з попередніх зборів, звітували: секретар Управи п. Павло Маренець, скарбник Іван Щадій і голова Володимир Кovalь. Зі звітів і виступів поодиноких членів в дискусії над звітами видно було, що Відділ ООЧСУ незеликий, але діяльний. Суспільно-громадську й політичну роботу, згідно з напрямними ГУ ООЧСУ, переводив систематично. Управа Відділу з допомогою членства й прихильників ООЧСУ щорічно переводила збірки на Визвольний Фонд ОУН, АБН, писанку для потреб ГУ ООЧСУ, пресфонд „Вісника”, відзначила, разом з Відділом УККА, Свято Державності та інші національні річниці.

За Контрольну комісію звітував її голова п. Володимир Мазур, який як представник ГУ ООЧСУ, після складення звіту Контрольної комісії, виступив зі словом, в якому підкреслив активність Відділу та висловив признання за працю всім членам Управи і членству.

Після уділення абсолюторії уступаючій Управі відбулись вибори. До складу Управи увійшли: Володимир Кovalь — голова, Ананій Никончук — заступник, Степан Зорій — секретар, Іван Щадій — скарбник, Павло Маренець — культ.-освітній і організаційний референт; Андрій Глушко з Ембріджу, Па, та п. Ілля Матіяш із Аліквіпи — члени. До Контрольної комісії увійшли: Володимир Мазур — голова, Петро Радь і Володимир Служинський — члени.

Після заключного слова новообраних голови п. В. Кovalя збори були закриті.

ЗВІЛЬНЕННЯ З КОНЦТАБОРІВ

(УЦІС) З Пермських таборів звільнено, після закінчення термінів вироку, таких українських політичних в'язнів: д-р Романа Корольчука, Миколу Горбала, Миколу Коца (7 р.), Тараса Мельничука (3 р.), Василя Пируса (25 р.). З Владімірської тюрми звільнено Івана Сокульського (4 р.), арештованого 1971 р. Перед звільненням Сокульського перевезли до інституту ім. Сербського в Москві на „психіатричну експертизу”, де рішено, що він „божевільний”. Його, однаке, випустили, загрозивши, що коли він далі буде займатися „антисоветською діяльністю”, його запроторять до „психушки”.

Звільненим з тюрем і концтаборів, після відbutтя 15-річного заслання, юристам Левкові Лук'яненкові і Іванові Кандібі заборонено жити в Києві. Можуть

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 51-ГО ВІДДІЛУ ООЧСУ В ОЗОН ПАРКУ

Загальні Збори Відділу, що відбулися 10 квітня ц.р., відкрив його голова п. Микола Вітенко. До Президії Зборів обрано: представника Головної Управи ООЧСУ І. Кравчука, на секретаря мгра Василя Захарчука.

Після відчитання протоколу з попередніх Зборів звітували: фінансовий референт Ів. Безуб'як, секретар М. Білейчук, голова Відділу М. Вітенко. В імені Контрольної комісії звіт склав Роман Мізур, запропонувавши уділити абсолюторію уступаючій Управі. Забравши слово у дискусії, п. В. Скомський, призначив працю попередньої Управи задовільною і підкresлив потребу приєднувати нових членів, головно молодь та жіноцтво.

Новообраний голова Відділу М. Вітенко запропонував присутнім забирати слово у справах, порушених на Зборах, зокрема, як пожвавити працю Відділу і зацікавити його діяльністю громадянство. В кінцевому слові п. М. Білейчук сказав:

„На зміну порожнечі, яка тут існувала, прийшла нова, реальна дійсність, що ґрунтовно змінила скиття на нашому терені, а саме — заснування 51-го Відділу ООЧСУ в Озон Парку. Не зважаючи на деякі недоліки, працю цього Відділу треба призначити позитивною. Наш Відділ за відносно короткий час свого існування, осягнув не аби яких успіхів і може похвалитися вдалими починами: забавою, яка відбулася 25 жовтня м.р. і принесла матеріальний та моральний успіх; Академію на прославу ген.-хор. Т. Чупринки, проведеною 30 листопада м.р.; Академію на честь Тараса Шевченка, що відбулась 28 березня ц.р.

На жаль, наш Відділ ще не має власного приміщення, і це споєльноє його працю.

Отже, перший етап нашої діяльності пройшов успішно. Тут необхідно підкresлити гармонійну співпрацю поміж усіма членами Відділу, перед яким розкриваються нові обрії.

Треба з приkrістю сказати, що багато наших симпатиків на терені Озона Парку ще стоять осторонь Відділу, додержуючись прислів'я „моя хата скраю”.

На закінчення почуваюсь до особливої приемності скласти глибоку подяку Всечеснішому о. крилошинові Любомирові Мудрому, парохові нашої церкви, що віддано співпрацював з нашим Відділом. Належиться також подяка пп. Вітенкові, Безуб'якозі й Худобі за їхні дари, що їх вони пожертвували на льотерію.

З черги голова запросив до голосу п. Ів. Крав-

*****
поселитися за 50 кілометрів від міста, якщо їх там „припишуть”. Подібну тактику застосовано до звільнених з концтаборів Ніни Строкатої-Караванської (4 р.) і Надії Світличної (4 р.).

чuka, який передав привіт від Головної Управи та від свого Відділу в Джерзі Сіті і заявив, що уважає працю наймолодшого Відділу ООЧСУ дуже успішною.

Новообраний голова подякував представникам ГУ ООЧСУ за проведення Зборів і коротко накреслив плян Відділу на біжучий рік.

Загальні Збори закінчено відспіванням „Не пора”.

Секретар Відділу Михайло Білейчук

20-ИЙ ВІДДІЛ ООЧСУ В АЛЛЕНТАВІ ВІДЗНАЧИВ 25-РІЧЧЯ СВОГО ІСНУВАННЯ

У неділю 20 червня ц.р. у залі Пречистої Діви Марії 20-ий Відділ ООЧСУ Ювілейним Бенкетом відзначив 25-річчя свого існування. У Бенкеті взяло участь понад 200 осіб.

Святкування розпочалось о год. 2.30 по полуничні молитвою, що її провів парох Української Православної Парафії Пречистої Діви Марії о. прот. В. Чекалюк. Голова 20-го Відділу І. Федорак привітав гостей та всіх присутніх. Він підкresлив, що на протязі 25 років Відділ з душою та розумом працював в обороні нашого поневоленого народу і, згадавши імена всіх членів Відділу, що відійшли у вічність, зарядив однохвилинну мовчанку. Дальше ведення Ювілейного Бенкету передав І. Стасеву.

Слово про Відділ виголосив М. Іванів, пригадавши, що постав він з ініціативи Ф. Калітана, тодішнього секретаря Головної Управи. 10 червня 1951 р. відбулись засновуючі збори, на яких було Упраздування з І. Шевцем на чолі, а в члени вписано 22 особи. На протязі 25 років Управи Відділу відбули 165 засідань, влаштували 88 жалобних складин на пошану тих, що впали в боротьбі за Україну. Понад 40 забав і пікніків зорганізував Відділ разом з ОЖ ОЧСУ для здобуття фондів. 35 листів політичного характеру вислано до американських законодавців. Нав'язуючи до національних процесів в Україні, 15 політичних статей опубліковано на шпалтах американської місцевої преси. Відділ зорганізував 14 політичних віч з участю визначних політичних діячів.

Щорічні або одноразові зборки на УВФ, АБН, Дім ОУН, Українських Інвалідів, допомогу родині сл. п. С. Бандери, ФКУ, СКВУ, Осельо СУМА, пам'ятник Шевченкові, пам'ятник Д. Донцову, на допомогу політв'язнів, Пресовий Фонд, Писанку, Фонд Оборони України та ін. принесли протягом чверть сторіччя понад 30 тисяч дол.

Праця Відділу на суспільно-політичному полі знаходить признання, а часом і критику та безпідставні закиди.

Головним промовцем був голова Головної Управи ООЧСУ ред. І. Білинський. У своєму слові пре-

легент провів аналізу пройденого Відділом шляху. Він стверджив, що немає сьогодні ніякої потреби перевіряти ідейні і політичні заложення ООЧСУ, а, наскаки, треба підкреслити ідейно-політичну стабільність самостійницької концепції ООЧСУ, що стояла у належному усвідомленні і оцінці розв'язкових тенденційних процесів в Україні і політичних процесів української спільноти у світі. Три головні аспекти, що визначали характер і суть ОOЧСУ: політичний, ідейний і матеріальний. На українських землях діяли нові визвольні сили, народжувались нові ідеї, що не завжди були відомі і належно зрозумілі українській спільноті в Америці. Треба було пропагувати і реалізувати націоналістичні визвольні ідеї, знайомити з ними чужинців та власну громадськість. Ми вважали своїм обов'язком подавати матеріальну допомогу для тих друзів, які залишилися в Україні в нерівному змагу з ворогом...

Під кінець своєї промови ред. І. Білинський сказав: „Нам припало жити у вирішному для українського народу часі і спільно з ним знести боротьбу за українську перемогу. Хто в тій боротьбі втратить віру, знеможеться і відійти або вибере шлях служіння чужій духовості, чужому народові, той не знайде виправдання перед власною совістю.” Свою промову він закінчив словами: „З вірою у світле майбутнє для українського народу на своїй землі докладім усіх старань, щоб осяги ОOЧСУ були в майбутньому ще кращі, бо наші успіхи будуть успіхами української визвольної справи, будуть цеглиною у побудові національної святині української волі!...”

З привітами виступали: п-ні Анна Строт — голова місцевого Відділу ОЖ ОOЧСУ, яка вручила альбом із виритою ювілейною датою, д-р А. Кіпа — від імені Лігайвелійського Відділу УККА, п-ні Богданна Михайлів — голова 91 Відділу СУА в Бетлемі та голова 42 Відділу ОOЧСУ в Гемстеді — В. Білій. Ділову частину Ювілею закінчено віршем Л. Полтави „Моя Україно”, що його проказав І. Стасів.

У вокально-музичній частині виступив Ансамбль Бандуристів ім. А. Гончаренка, що існує при 42 Відділі ОOЧСУ в Гемстеді під керівництвом Миросії Гарматії і Олега Калиновського, виконавши: „Трійний козачок”, „Гей колись була в степу воля”, „Лезлівський танок” і „Гей на горі там женці жнуть”.

Потім виступала танцювальна група, що існує при оркестрі „Золота Україна” і під проводом керівника В. Мілинчака виконали ряд українських народніх танків, переплітаних сольовими й дуетними співами п-ї Люсі Гентош і п-ні М. Скрипочки.

Кінцеве слово виголосив господар Ювілейного Бенкету, висловивши промовцям, виконавцям мистецької частини, гостям і всім учасникам циркосердечну подяку. Опісля відбулася танцювальна забава при звуках оркестри „Золота Україна”.

Володимир Мазур

БЕЗСМЕРТНА АРМІЯ УКРАЇНИ

Світла Президіс З'їзду Товариства колишніх Вояків геройчної Української Повстанської Армії, Всечесніші Отці, Ваша Достойносте Прем'єре Уряду Вільної України пане Ярославе Стецько, шановні Делегати і Гости!

Від імені Українського Визвольного Фронту Америки, від імені Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України широко вітаю делегатів і гостей 16-го З'їзду Товариства колишніх вояків УПА в Америці.

Перебуваючи отут разом із Вами — вояками і старшинами УПА, які боролись під прапором безсмертного генерал-хорунжого Тараса Чупринки — переживаю одночасно і смуток, і радість: смуток за тими, що впали; радість за тих, які боролись і далі змагаються у різних формах проти споконвічного українського ворога — Москви.

Геніяльний Тарас Шевченко вчив, що тільки „в своїй хаті своя сила і правда, і воля”. Велика Лесь Українка, закликаючи до боротьби, сурмила в золоту сурму українського слова: „Хай гине цар!” Великий Іван Франко, автор пісні-гимну „Не пора москалеві, ляхові служити”, — кинув нам пробосве гасло-наказ: „Лупайте цю скалу!”

Ви, як ніхто інший, словом, ділом, збросю виконували кличі провідних діячів національної, християнської України! Ви — вояки і старшини Української Повстанської Армії, — серцем і кров'ю продовжили нескінчений ще Полтавський бій велико-го гетьмана Івана Мазепи;

Ви — вояки і старшини УПА, — серцем і кров'ю продовжували Визвольні Змагання України з 1917-21-го років, пам'ятаючи гасло Головного Отамана Симона Петлюри: „Не забуваймо про меч!”;

Ви — вояки і старшини безсмертної армії свободи і державності України, — серцем і кров'ю здійснювали в житті проголошене у Львові волею революційної ОУН на чолі з Провідником Степаном Бандерою в червні 1941-го року — відновлення Української Держави.

Ми знаємо, що Берлін вимагав відкликання того Акту! Але як можна було відкликати ось ці золоті слова з червня 1941-го року:

„Волею Українського Народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголосує відновлення Української Держави, за яку поклали голови цілі покоління найкращих синів України!”

Як можна було відкликати таку державно-соборницьку заяву, підтриману обома нашими історичними Церквами:

„На західніх землях України твориться українська влада, яка підпорядкується українському національному Урядові, що створиться в столиці України — Києві”!

Берлін помстився кацетами... Москва згодом

помстилась кацетами... Впав у бою вашг хоробрий, шляхетний Командир Тарас Чупринка — Роман Шухевич... Та як ви тут, так і ваші друзі-вояки УПА там, — не скали зброй, — як сказав Ярослав Стецько, — „у боротьбі за владу нації”. І ваша боротьба породила в Україні Шестидесятників і Семидесятників, породила Василя Симоненка і Валентина Мороза, створила Самвидав.

Закон, проголошений у Львові 35 років тому Українським Урядом, ви виконували з честью і виконуєте нині в лавах Світового Українського Визвольного Фронту. Честь вам і слава, шановні і дорогі друзі — вояки і старшини безсмертної Української Повстанської Армії!

Ваші імена зже записані на золотих сторінках нової української історії! Пишіть же їх далі, ці золоті сторінки, в святій боротьбі героїчного Києва проти Москви!

Привіт, що його склав у Клівленді п. В. Мазур від імені УВФронту і ГУ ООСУ на З'їзді Т-ва кол. Вояків УПА.

ЩЕ ПРО „ПЕРЕСЛУХАННЯ САХАРОВА”

У кн. 122 за 1976 р. в ньюйоркському місячнику „Новий Журнал” вміщено два довгі листи з природу „непорозумінь”, що мали місце в Копенгагені під час т.зв. „Переслухання Сахарова” у справі оборони прав людини в ССРР.

У першому листі, що його підписали голова Організаційного комітету в справі „Переслухання Сахарова” Ерно Естергаз і віце-голова О. Фельштед Андресен, вказується на такі факти, „в яких дії пані Шаховської (редакторки паризької „Руської Мысли”, на руках якої був оригінал листа акад. Сахарова і яка відмовилася цього листа відчитати. — Ред.) ішли проти цілей Сахарова і тим самим шкодили „переслуханню”:

1. Її необґрунтovanа дискрімінація пані А. Стецько. (підкр. Ред.)

2. Її використання листа Сахарова, якого вона привезла, щоб оголосити на „переслуханні”, але вжила, як засіб тиску на Комітет у своїх особистих інтересах.

3. Її спроба зірвати „переслухання” погрозами вплинути на перекладачів, щоб вони відмовились від своїх обов’язків...”

У другому листі, підписаному Бернардом Караватським, активним учасником „переслухання” і членом Комітету, читаємо:

„... Вона (З. Шаховська) зажадала усунути невигідних з її точки зору свідків. Хто ці „некороші свідки”? Першою її жертвою була Анна (?) Стецько, представниця українського народу. Пані Шаховська добилася усунення її з числа свідків, бо вона запевняла організаторів, що може відкликати

всіх перекладачів, що практично означало б зрив „переслухання”. Незаслужено ображена пані Стецько може послужити всім росіянам за приклад, як треба поступати в ім’я спільноти справи. Ця українська патріотка зуміла проковтнути образу, вона була увесь час в залі Парляменту і вислухала зізнання другого представника українського народу, якому буде дане слово. Я користаюся з нагоди подякувати їй, перепросити її від імені організаторів цим разом публічно і повідомляю її, хто був головним винуватцем усунення її з числа свідків...

Анна Стецько — антикомуністка. Антикомуністами є Вурмбранд, Шифрін, Пан’їн, Невже пані Шаховська думає, що це злочин навіть на Заході бути антикомуністом? Вона навіть не відповіла на поставлене мною публічно питання, чи вийшла б вона обурена із залі Парляменту, якби їй прийшлося сидіти разом у складі жюрі з представниками данської компартії, яка була офіційно запрошена...

Я ні в якому разі не маю наміру обвинувачувати пані Шаховську в будь-якій „просоветській” діяльності, не зважаючи на наведені вище факти... Я глибоко переконаний в тому, що пані Шаховська стала іграшкою в руках невідомих мені осіб (чи одної особи — не знаю) ...”

„ПАМ’ЯТНИК ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ СМЕРТИ КІЯНІ”

Під таким заголовком „Балтимор Іннінг Сан” з 7-го липня ц.р. вмістив за Ройтером вістку про приготування до відкриття пам’ятника 19-го вересня ц.р. в 35-му річницю масових розстрілів німцями у Бабиному Яру біля Києва.”)

Одна тільки позитивна є там згадка про Пам’ятник жертвам німецького терору виготовив у бронзі український скульптор Михайло Лисенко.

Не зупиняючись на описі самого пам’ятника важливіший для нас, українців, опис подій з перед 35-ти років. Чого вже там не понавіписував кореспондент Ройтера! З його опису виходить, що німці розстрілювали тільки юдів, зігнавши їх перед тим ніби для депортації до Німеччини. В розстрілах велику роль відіграли українці. В пізнішій стадії розстрілювали вже циган, членів комуністичної партії, советських партизанів та воєннополонених.

Згадує кореспондент Ройтера і про Євгенія Євтушенка, що написав поему „Бабин Яр”, та Анатоля Кузнецова і його книжку про масакру у Бабиному Яру, яка вийшла перецензована в Москві 1965-го року.

По розвінчанні Сталіна в 1956-му році справа побудови пам’ятника зактивізувалася. Але кому є присвячений цей пам’ятник? — „советським громадянам”.

*) Цей пам’ятник уже відкрито. — Ред.

Софія Наумович

НЕРОЗДІЛЕНЕ КОХАННЯ

З погляду рисуфікації юеросійських народів у ССРЦ цікава стаття у „Континенті” ч. 2 належить Наумові Менделеві-Коржавінові, закоханому в московську літературу. Стаття зветься „Росія і сучасність” і в ній Коржавін пояснює свій московський патріотизм:

„В ідеології здійснювався поворот до „патріотизму”. Ще недавно це було образливе слово, символ міщанства і білогвардійщини. Але тепер бути патріотом стало зовсім благонадійно і навіть обов’язково. Зрештою, спочатку йшлося про „советський патріотизм”, та поволі випливало на поверхню слово „Росія” — одне з найдорожчих для мене слів, — без визначення

Пригадуємо варшавське повстання 1944-го року. Польська преса, а за нею і інша писала, що поляків у Варшаві розстрілювали українці, хоч у той час наша Дивізія була розбита під Бродами. По німецьких кацетах сотнями мордували в'язнів українців, десятки тисяч українців згинули по наших селах і містах від німецького терору, а скільки загинуло на каторжних роботах в Німеччині?

Ніхто не заперечує, що дехто з виродків українського роду пішов на службу до німців. З когоного народу не було зрадників, що співпрацювали з німцями? В одній тільки Франції по війні розстріляно кілька тисяч зрадників, а кільканадцять тисяч засуджено на різні реченці тюрми. Подібно зроблено в Бельгії, Голландії, Норвегії. Польща, яка кричала, що вона найгірше потерпіла від гітлерівців, дала з усіх народів Європи найбільше фольксдойчів.

Підпільна Україна карала енкаведистів і донощиків, через яких гинули невинні люди. В лісі не можна було побудувати тюрем. Москва під покришкою зрадників і досі ув'язнює і засилає до концентраційних таборів українських партизанів.

Всі знаємо, що в Бабиному Яру загинула Олена Теліга зі своїм чоловіком. Добре було б, якби хтось з осіб чи організацій, що мають у своїх архівах факти про українців, які загинули в Бабиному Яру, запротестували перед Ройтером і доказали цифрами, що в Бабиному Яру поруч жидів загинули тисячі українців, а москалів було найменше. Треба також домагатися, щоб Ройтер вибачився перед українцями за заподіяну їм кривду.

Василь Тим'юк

*****
ЧИ ПОЖЕРТВУВАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОД
„ВІСНИКА”?
*****

„червона” чи „советська”. Це мені спершу було дивно, і дехто пояснював це моїм жидівським походженням, чужістю до Росії. Уведення того патріотизму зумовила Сталінова паніка в обличчі німецької перемоги, і він зразу набрав офіційного характеру. Після війни цей патріотизм обернувся на шовінізм. Троцькісти на високих постах стали ворогами народу і проти них велися чистки 1935-39 рр. Після війни мене не журило, що ми всадили ніж у спину Польщі і помогли Гітлерові, а, навпаки, я вважав, що ми здійснили Ленінові ідеї й розширили Советський Союз — неважно якими методами. Я залюбився в московський характер, у московське ставлення до життя, хоч і не став московським націоналістом, як не був ніколи ні жидівським, ні українським(?) націоналістом.

„Проте, з проблемою антисемітизму я зустрівся не в Україні, а якраз у Росії. Я жив у Києві — міщанському і міжнародному місті. Найбільший відсоток там становили жиди, тому міщанин був для мене завжди жидом. З цим зв'язані деякі неприємні для мене спогади. Пригадую, як у санаторії на Черепановій горі два жидки доказували українському хлопчикові, що жиди в усьому стоять вище від українців і москалів. Українець відбивався слабо, і мені стало соромно. Або таке: на „дачі” у Святошині малий жидок образив українську дитину. Мати його закричала: „Заберіть свого бандита і більше сюди не приїжджаїте!” А тоді батько-жид відповів грізно: „Ви це залишіть! Це тільки перед революцією жидам не вільно було приїздити до Святошина!”...

„Я не знати куди подітися, — пише з того приводу Коржавін, — звинувачення в антисемітизмі було дуже небезпечне, хоч у тому випадку антисемітизм не мав ніякого відношення, але його зручно притягали.... Урал (куди Коржавін тікав від німців) — це ж так далеко в холод, від теплого Києва! Там московський залізничник зразу сказав мені: „У твого папочки напевно сто тисяч заховано...” Я вперше зустрівся з такою ворожістю.... Алеж бо люди спостерігали на станціях, що на схід йдуть май-

же самі жиди, а в ешелонах війська на захід — жидів не було видно. Зокрема їм в очі кидалися бородаті польські жиди, які намагалися якнайскоріше переїхати цю некультурну країну. Їхня надутість була рівночасно польська і жидівська. І я впевнився, що коли хтось називає когось „жидом”, то це значить, що він його завжди ненавидів і вмів скривати, та ось в іншій ситуації це вийшло наверх.

„Я тоді всіх людей з вищою освітою вважав інтелігентами. А тимчасом советська інтелігенція — це зовсім не інтелігенція у значенні цього слова. Спочатку це були майже інтелігенти: студенти-недоуки, робфаківці, що вчилися на спрощених програмах і складали спрощені іспити. Советська влада широко розкривала двері перед ними, сотні тисяч їх діставали дипломи. Виразником цієї соціальної категорії був Кочетов, що перший в історії культури оцінював світ і життя людини з точки зору бездарі. Оця „інтелігенція“ робила все, щоб знищити „Новий Мир“ Твардовського, бо був для них недоступного рівня. І тому так багато антисемітів серед повної комплексів „советської інтелігенції“. Польський антисемітизм традиційний і радше низовий, а советська „інтелігенція“ не допускає в свої кола (жидівські) таланти: „Хто ж він такий, щоб писати про Сталіна?“ — запитав начальник військової газети, коли йому дали працю жида-літератора на цю тему". Оце є тайна люмпен-демократичної психології. Ленін казав ставитися до жидів як до „раніше гнобленої нації“. Через те багато жидів просунулося до адміністрації, що є викликом обурення серед населення.

„Я багато уваги присвячую антисемітизму... але тепер, після жидівсько-арабської війни є відношення до неї московської преси та фокусів Гомулки, я не можу про це не говорити. Антисемітизм дуже небезпечний для Росії, бож наша країна багатонаціональна і такі дії посилюють зразу всі націоналізми, а їх у нас багато...“

„Я не говорю про „буржуазні“ націоналізми (Прибалтика, Україна, Білорусь), але про советський (!), який роздає портфелі своїм визнавцям: мантії адвокатів і суддів, професорські катедри і славу поетів! Парадоксально, але ці націоналізми роздула сама советська глада „на окраїнах“. Там колишню інтеліген-

цію заступлено малограмотними місцевими марионетками, яким вистачило робити важливий вигляд та смакувати владу і матеріальний рівень. Урядував за них, як правило, московський „заступник“. Те саме було в науці, мистецтві й літературі... Проте, життя не стойте на місці. Фальшиві почесті, які відповідали неписьменним батькам, зовсім не відповідають освіченим дітям. Їм хочеться справжньої, а не комедійної самостійності, і хоч би в цьому ж советському житті, але „без залежності від Москви“. Характерна пристрасть цих людей — як людей півкультури (сік!) — це гордість із стародавності їхньої культури. Навіть у москалів існують такі пристрасті, хоч їм ніхто не

ПРИЗАБУТИ ГЕРОЇ

Історію Дарюса і Гіренаса в Литві знає кожний школляр, поза Литвою, на жаль, мало-хто. Вкоротці вона така. У 1933 році два молодих летуни, литовці з походження, які в той час служили в американській цивільній авіації, зробили незвичайний на той час переліт. На маленькому непристосованому літаку, без радіових і будь-яких навігаційних приладів вони перелетіли Атлантический океан. Їхній літак „Літуаніка“ („Литовка“), за який вони заплатили всі свої заощадження, пролетів шість тисяч чотириста одинадцять кілометрів. Щодо відстані це був другий в історії авіації політ.

Герої-летуни летіли з Америки на батьківщину. Але вони не долетіли до Литви. Вони загинули в Німеччині в тому місці, де знаходився один із перших гітлерівських концтаборів. Причина загибелі залишилась неясовою. Коли представники Литви прибули на місце катастрофи, тіла летунів уже були заховані в олів'яні труни. Кружляли уперті чутки, що літак був зістрільний. Уряд Литви не захотів псувати відносини з Німеччиною і постарався затушкувати цю справу. Про летунів, які вчинили подвиг задля прослави батьківщини, старались не говорити.

Але народ не забув своїх героїв. Могила летунів стала місцем патріотичних зборів. Особливо під час німецької окупації. Тоді гітлерівці вирішили другий раз убити Дарюса і Гіренаса, знищити їхню могилу. Однака невідомі патріоти викрали останки героїв, і, коли гітлерівці прийшли висаджувати могилу в повітря, в ній нічого не знайшли. Двадцять років було невідомо, де ж тіла летунів, і от у 1962 році їх знайшли замурованими в одній із стін каунаського медичного інституту.

Відбулось нове поховання останків героїв. В литовських газетах друкували фотографії пам'ятника: барельєф на гранітній плиті — два мужніх обличчя в шоломах.

відмовляє гідності їхньої культури: обурення викликала спроба історика Зіміна доказати, що „Слово про Ігорів похід” (сік!) створене не в ХІІІ, але в XVIII ст. . .

„Я був закоханий у російський народ за його якості, що привели до революції. Але далі я почав відкривати справжню Росію, і переконався, що ці „якості” можуть обернутися в їхнє противенство, у жорстоку байдужість до близького. Зокрема в часі війни. На фронті це не було таке помітне, але в запіллі! У час загального голоду існували кантини „директорські”, „тисячників”, ITP тощо. Зайво говорили, яке враження на тлі голоду викликали бенкети на честь якогось „главка”, що відвідував фабрику. Так, наче не лилося море крові . . .

„Але це не перешкодило мені в рр. 1945-46 добровільно зустрічатися з кагебістами і вести з ними інтелектуальні розмови. Я вважав їх за своїх однодумців. Зрештою ці люди, які вели два роки мою справу, не викликали враження монстрів і катів. Справжні монстри виявилися щойно в кабінеті слідчого, коли вимагали від мене прізвищ усіх знайомих . . .

„Надзвичайно комічне враження справляє у нашій країні „сильний муж”. Щоб бути сильним і мати міцне становище, він мусить усім вислуговуватися і . . . боятися власної тіні.

„Література 20-их рр. це епоха „штурму і дрангу” — романтика революції. Її створили „попутники”, але їхнє лакейство було ще багато тонше від грубого лакейства 30-их рр. Коли сказали: „хватит” про війну, то пішли незугарні віршилища про „каменярів” і „металюргів” . . . Дивну ролю відіграв у моєму житті марксизм: він заставляв нас миритися з жахіттям сталінізму як з „історичною конечністю”. Марксизм каже, що маси — це пан, решта йому служить. Алеж бо немає гіршої карти для большевика як „повернутися в масу, в народ!” . . . Дружина кагебіста з Караганди сказала в черзі під крамницею до іншої такої „дами”: „Якби ще хоч за два роки перетрималися концтaborи — аби дітей на ноги поставити!” . . . Я вже волію справжніх „жуликів”! Сталінізм — ця „власть для влади” багато гірша як „мистецтво для мистецтва”. Але проголосити себе просто імперією — не було відваги: занадто багато народів населяють нашу країну . . .

„Для письменника може бути корисне його

селянське походження, як, наприклад, Твардовському. Але не всім так везе. Схематично це виглядає так: селянський учень, що вмів добре декламувати або писати завдання — легко діставався в університет. Але там він побачив, що таких, як він — тисячі, тому його кар’єра починається від партійної діяльності. У висліді — комплекс неповноцінності, злоба, заздрість, ненависть. Так було з Нечаєвим . . . Я зрештою теж не походжу з князів Трубецьких чи Волконських . . . Але, бачачи неможливість жити таким життям і зберігати гідність — я емігрував.”

Підпис: Наум Мойсейович Мендель (Коржавін), нар. 14. 10. 1925, у Києві, Україна.”

П. Коржавін по-мистецьки змалював свою закоханість у Росію, яка відплатила йому невдачністю, про яку автор не говорить. Але, пішовши на еміграцію, він не перестає бути в поволні „руської літератури” і політики, чого, зрештою, мабуть несвідомий. Було б добре, щоб і в українській літературі з'явилася мистецька картина такого „хитрого”, а влаштиво наївного, малороса, що вислуговується московській культурі і протиукраїнській політиці.

ОДИН ІЗ ВИДАТНИХ МОГІКАНІВ ВІЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

(До 80-ліття полк. Василя Задоянного)

22 березня б. р. полк. Василів Задоянному сповнилося 80 років. У змаганнях нашого народу до державної незалежності займав він високі пости в Армії Української Народної Республіки.

Полк. Василь Задоянний народився 22 березня 1896 р. в с. Зрайках на Київщині. Рід його походив із запорізьких козаків, що після розгрому Запорізької Січі переселилися до Київщини. В 1913 році Ювілят скінчив в Ялті гімназію, після того два роки студіював в Гірничому Інституті в Катеринославі. В 1915 р. вступив в Залізничний полк, з якого згодом був відряджений в Олексіївську інженерну військову школу в Києві, звідки вийшов в ранзі підпоручника. В кінці 1915 і на початку 1916 рр. за бойові заслуги був нагороджений двома орденами. Перебуваючи на фронті, уже в ранзі піоручника, був тяжко контужений і відправлений на лікування до Симферополя. Тоді був підвищений до ранги штабс-капітана.

З початком революції 1917 р. брав активну участь у формуванні 1-го Симферопільського ім. гетьмана Петра Дорошенка полку і з рамени цього полку був делегований на 2-й Всеукраїнський Військовий з'їзд в Києві. Після з'їзду був відправлений на фронт в розпорядження Штабу Особливої Армії.

З розпадом фронту із українізованою ним 33-ю телеграфною сотнею ввійшов у Перший Поліський Гайдамацький курінь. З відкликанням командира куреня підполк. Діденка до Києва перейняв командування куренем і з ним брав участь в боротьбі з ворогами України вже в складі Армії УНР.

Як старшина інженерних військ перебував на різних командних становищах від командира куреня, через командира полку до командира дивізії в повстанському русі. Був учасником Першого Зимового Походу в складі 4-ої Київської дивізії. Після хвороби тифу ввійшов у склад окремого Кінно-Горного Дивізіону Окремої Кінної Дивізії і перебував у ньому аж до звільнення в безтермінову відпустку.

За службу в Українській Армії був підвищений до ранги полковника і нагороджений орденами Залізного Хреста, Хреста Симона Петлюри і Восеним Хрестом.

Перебуваючи на еміграції, полк. Василь Задоянний брав діяльну участь в громадсько-політичній роботі. Від 1923 до 1939 року був головою українського комітету в Хшанові. Пізніше в таборі ДП був начальником СУВ в Зальцбурзі в Австрії, а згодом провідним членом СУВ в Аргентині.

Праці полк. В. Задоянного друкувались в журналах „Пороги”, „Дзвін”, „Український Комбатант”, „Дороговказ”, „За Державність”, „Тризуб” і „Бюлетень”. Багато праць його ще не друковані і чекають на свого видавця.

Численні статті, спогади, світлини та інші друковані й не друковані матеріали зібрани в п'ятьох томах під назвою „Нація в боротьбі за Україну” по 265 ст. кожний відбиті фотостатним способом і розслані по бібліотеках і архівам-музеях.

Своїми працями полк. В. Задоянний заповнив не одну прогалину в нашій військовій мемуаристиці, даючи докладний опис подій, яких був свідком й учасником.

У місцевості Гудсон, недалеко Буенос Айресу, коли засновано там Т-во „Просвіту”, полк. В. Задоянний хоч не був формально її членом, брав жававу участь в культурно-освітньому житті філії, виступаючи з рефератами. Брав він також активну участь в Гудсонській православній громаді св. Володимира. Вийшовши до ЗСА, полк. В. Задоянний поселився в околиці Нью Йорку, у Флашінгу. В 1971 р. померла його дружина, бл. п. Антоніна.

У 80-літній ювілей трудолюбивого й творчого життя полк. Василя Задоянного, долучуючись до живих ще його товаришів зброй, приятелів і численних знайомих, складаємо йому наш найцініший привіт і побажання зреалізувати всі задумані його плани.

Анатоль Демусь

ОПИТУВАННЯ В СПРАВІ СІАЙЕЙ

Переважна більшість читачів „Нешенел Інквіра” в переведеному цим часописом опитуванні в справі публікування в пресі секретної діяльності СІАЙЕЙ заявила за тим, що таке розголосування секретів СІАЙЕЙ треба негайно припинити.

Наслідки опитування показують, що з 2,341 опитуваного 2.112, або 90.2% вписали на бальотах слово „так” на питання: „Чи має бути припинене оприлюднювання секретної діяльності СІАЙЕЙ?” Словом „ні” відповіли 229 читачів, або 9.8%.

Конгресмен Чарлз Тон заявив: „Допускаючи процочування інформації про секретну діяльність СІАЙЕЙ, Конгрес ЗСА наражає нашу країну на величезну небезпеку”.

Протилежної думки додержується конгресмен Майл Гаррінгтон, який заявив: „Американський народ має право знати, що робиться в його імені, особливо у випадках, коли він оплачує своїми грішними хабарі, секретні військові операції і змови, що мають свою ціллю убивства”.

Заява Гаррінгтона очевидно припала до вподоби московським узураторам і КГБ.

ВИПРОВОВУЮТЬ БІОЛОГІЧНУ ЗБРОЮ?

„Свиняче флю”, що минулого зими раптом поширилося майже по всіх стейтах Америки, значною мірою підірвало американську економіку. По багатьох фабриках і установах не з'являлися до роботи на протязі одного-двох і навіть трьох тижнів до 80% робітники і службовці. Виникнення — „еспанки”, від якої згинуло в 1918 р. 20 млн. людей, насторожило американських лікарів, бо звичайні щеплення і препарати проти цієї хвороби були недостатньо ефективні. Деякі дослідники 918 року, висловлювали припущення, що ця пошестє викликана була штучно, щоб спаралізувати нормальне економічне життя в Америці. З десятків штучних советських сателітів, що кружляють тепер навколо землі, з одного-двох могли бути скинені на територію Америки контейнери з мікробами „свинячого флю”, щоб провести експеримент на випадок біологічної війни. Знаючи безскрупультівність советських вождів, така можливість не виключена, тим більше, що поширені цієї хвороби в Советському Союзі не було.

Це припущення потверджують численні захворювання на „містерійну хворобу”, що поширилася наприкінці липня в Філадельфії серед учасників з'їзду американських ветеранів. Причини цієї темничої хвороби лікарі й досі не виявили, хоч на неї захворіли 130 ветеранів, з яких 27 померли. Отруєні лікарі виключають. Цехто припускає, що спричинником її є невідомий ще наукі мікроб або вірус, можливо штучно виплеканий з вірусу „свинячого флю” в якісь засекречений лабораторії. Ця хвороба, яку названо „легіонерською грипою”, починається з почуття втоми, далі — болями в грудях, гарячкою і затрудненням дихання. Закінчується вона в багатьох випадках серцевим ударом.

Тисячі американських епідеміологів, спеціалістів від серцевих, ниркових і інших недуг стараються викрити цього „філадельфійського убивцю”, що не

ЩЕ ПРО НОВИЙ ДІМ ОУВФРОНТУ В НЮ ЙОРКУ

У новонабутому 6-поверховому Домі ОУВФ в Нью Йорку розпочалося нове життя. До будинку при 136 Другій авеню і 43 Ст. Маркс Плейс вже перенесено з будинку при 10-ій вулиці: ГУ ООЧСУ та ОЖ ОЧСУ, Відділ ООЧСУ, ГУ СУБА, Осередок СУМА, Т-во кол. Вояків УПА, Відділ експедиції літератури, Книгосховище.

У новому домі закипіло життя. Голова Осередку СУМА К. Василик інформує, що майже вдвое збільшилася кількість сумівців на зайняттях Осередку, в сумівському хорі та в інших аматорських гуртках. Директор школи українознавства П. Данчук повідомила, що кількість учнів у школі зросла втроє.

Майже закінчена перебудова частини дому, над оформленням фронтону якої працює мистець Михайло Черешньовський. До нового дому перенесуться Літературно-Мистецький Клуб, Об'єднання Мистців Українців Америки, Український Музичний Інститут (всі на 3-му поверсі, де обладнуються також чимала заля, картина галерея тощо). На 2-му поверсі в стадії закінчення велика заля на понад 260 місць. Фахівці прокладають там, де ще потрібно, електрику та обладнують „інтеркомсистем” — внутрішній телефон, завдяки якому в обидвакрила дому не можна буде ввійти чужинцям.

Велику частину праці в перебудові й пристосуванні дому до нових потреб виконують члени ОУВФронту безплатно. Але є певні роди праці, на яких треба винайняти контракторів-фахівців. Завдяки дуже вигідній фінансовій позичці Української Народньої Помочі під кер. Володимира Мазура Комітет перебудови дому, яким керує мгр Євген Лозинський, має певні фонди, та вже нині видно, що вони далеко не вистачальні. Виплачуєчи ратами за дім, що коштує 250.000 дол., Комітет оперує тепер фондами — безвідсотковими позичками свідомих громадян та пожертвами людей доброї волі.

ОУВФронту придбали новий великий дім в самому центрі „українського давнину” в Нью

переходить на іншу людину навіть при найближчому контакті. Деякі дослідники припускають, що збудник цієї містерійної недуги взагалі ніколи не буде знайдений.

Йорку, щоб таким чином зміцнити там не лише себе, а й позиції всієї української громади. Тому можна сподіватись, що не лише членство ОУВФронту в Нью Йорку, а й передові члени всієї української громади у цім метрополітальнім місті та околицях поспішать з безвідсотковими довготерміновими позичками та пожертвами. Виплачувати позички й пожертви на перебудову дому до ГУ ОOЧСУ, до голови Комітету мгра Є. Лозинського або безпосередньо до УФК Кооперативи „Самопоміч” при Другій авеню — на конто Дому ОУВФронту.

Потрібні якнайскорше фонди для викінчення спортивової залі для сумівської молоді, на закуп достатньої кількості лавок для школи українознавства, що вже розпочала працю на І-му поверсі, на металеві протипожежні полици для книгосховища й архівів і т. д.

У новім домі на партері на викінченні товарицький клуб, де можна буде перекусити, почитати пресу; в одній із заль можна буде влаштовувати товарицькі прийняття. У другій частині дому обладнуються чимало житлових приміщень, і вже тепер можна зголосуватись на одержання помешкання по поміркованій ціні.

Комітет перебудови закликає членів Організації Українського Визвольного Фронту і всіх жертвених членів української громади поспішити з допомогою, щоб розбудувати цей дім на твердиню української визвольної політики і національної культури.

Подавочі списки жертводавців, які вже надали безвідсоткову довготермінову позичку, прохаемо і Вас приєднуватись до цього доброго і важливого діла! (л.п.).

ПОЖЕРТВИ НА ДІМ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВІЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

Листа число 1.

Боднар Теодор, Асторія	\$100.00
Буняк Анна, Нью Йорк	500.09
ГУ Т-ва кол. Вояків УПА, Нью Йорк	1000.00
Вітюк Іван, Асторія	100.00
Винник Іван, Нью Йорк	100.00
Воронька Олександер, Кліфтон	100.00
Гарас Анна, Бетлегем, Па.	20.00
Глушко Андрій, Ембрідж, Па.	100.00
Горячий Дам'ян, Нью Йорк	100.00

Гуда Степанія, Асторія	100.00	Іваницький Роман, Нью Йорк	1000.00
Децький Микола, Джексон Гайтс	200.00	Іванків Іван, Пассайк	500.00
Забужний Семен, Асторія	100.00	Кавчак Михайло і Марія, Нью Йорк	1000.00
Загнійний Степан, Асторія	100.00	Карп'як Ярослав, Міннеаполіс	500.00
Косановський Ярослав, Нью Йорк	100.00	Кобаса Іван, Нью Йорк	1000.00
Качунь Михайло, Нью Йорк	80.00	Кондрин Микола і Марія, Нью Йорк	1000.00
Коваль Василь, Асторія	200.00	Колюдій Франц, Джерзі Сіті	1000.00
Костів Семен, Асторія	100.00	Коцюрка Михайло, Пассайк	500.00
Костриба Теодор і Анастазія, Асторія	200.00	Д-р Кушнір Михайло, Вашингтон	1000.00
Луцик Іван, Асторія	100.00	Легута Ярослав, Нью Йорк	1000.00
Манацький Евстахій, Нью Йорк	500.00	Лешко Теодор і Степанія, Нью Йорк	1000.00
о. Мельничук Петро, Балтимор	100.00	Лещук Григорій, Нью Йорк	500.00
Микитин Юрій, Нью Йорк	300.00	Мір Лозинський Євген, Нью Йорк	1000.00
Мулик Антін і Анна, Асторія	50.00	Лучка Петро, Пассайк	500.00
Наум Василь, Асторія	100.00	Магаль Василь і Дона, Нью Йорк	1000.00
ГУ ООЧСУ, Нью Йорк	1036.00	Макар Іван і Ольга, Бруклін	1000.00
ООЧСУ — Відділ 35-ий, Асторія	200.00	Мацько Дмитро, Пассайк	250.00
ОЖ ОЧСУ, Асторія	100.00	Д-р Нестерчук Волод. і Марія, Нью Йорк	1000.00
Пашко Олександер, Нью Йорк	100.00	Опарик Танасій і Анна, Нью Йорк	2000.00
Плісак Іван, Нью Йорк	50.00	ООЧСУ 4-ий Відділ, Вілтамставн	1000.00
Полтава Леонід і Галина, Нью Йорк	50.00	ООЧСУ 34-ий Відділ, Честер	1000.00
Рожак Ілько, Детройт	500.00	Підгородецька Марія, Нью Йорк	1000.00
Рудик Михайло, Асторія	100.00	Приймак Павло, Нью Йорк	500.00
Сарабин Степан, Асторія	100.00	Пуйо Іван, Нью Йорк	1000.00
Сенти Мирослав, Асторія	100.00	Райовий Володимир, Нью Йорк	1000.00
Симчин Микола, Асторія	100.00	Райова Степанія, Нью Йорк	1000.00
Д-р Соколішин Олександер, Асторія	100.00	Расяк Василь, Нью Йорк	1000.00
Стецько Федір, Нью Йорк	100.00	Салдан Михайло і Степанія, Нью Йорк	1000.00
Осередок СУМА, Асторія	100.00	Сас Володимир, Міннеаполіс	1000.00
Ткач Михайло, Нью Йорк	100.00	Соколик Андрій, Нью Йорк	1000.00
Харук Василь і Володимира, Нью Йорк	250.00	Стеців Микола, Нью Йорк	1000.00
Шпонтак Михайло, Нью Йорк	120.00	Осередок СУМА, Бруклін	1000.00
Цебрій Григорій, Нью Йорк	200.00	Твардовський Микола і Марія, Нью Йорк	1000.00
Українська Народня Поміч, Піттсбург	300.00	Мір Целевич Уляна і Андрій, Чікаго	1000.00
		Кульчицький Іван, Нью Йорк	1000.00
		Чемфих Михайло	500.00
		Шегер Теодор і Марія, Нью Йорк	1000.00
		Шиш Василь, Гарфільд, Н. Дж.	250.00
		Ясінський Юрій, Нью Йорк	1000.00

**ПОЗИЧКИ НА ДЛІМ ОДРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ВІЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ**

Листа числа 1.

Балацький Василь, Гарфільд	\$500.00
Бардигула Степан, Нью Йорк	100.00
Базилляк Ярослав, Нью Йорк	1000.00
Бачинський Юліян, Нью Йорк	1000.00
Білинський Ігнат, Філadelphія	1000.00
Боднар Степан, Асторія	1000.00
Бойко-Черешньовський, Нью Йорк	1000.00
Бреславець Павло, Міннеаполіс	1000.00
Д-р Бих Мирослав, Пассайк	1000.00
Буковин Іван і Віра, Нью Йорк	1000.00
Василюк Корнель, Нью Йорк	1000.00
Вацик Степан, Пассайк	500.00
Венгер Михайло і Анна, Нью Йорк	1000.00
Гаврилюк Богдан і Ольга, Нью Йорк	1000.00
Гладкий Володимир і Марія, Нью Джерзі	1000.00
Гноєвій Анатоль,	1000.00
Грицков'ян Микола і Олександра, Нью Йорк	1000.00
Глушак Степан, Нью Йорк	1000.00
Дякун Теофіль, Нью Йорк	1000.00
Зацухний Микола, Нью Йорк	1000.00

АДМІРАЛ РІКОВЕР І АДВОКАТИ

„Батько” атомового підводного човна, 76-річний адмірал Гаймен Ріковер у своїй промові в Балтіморі гостро засудив американських адвокатів у моральному розкладі Америки. Парадоксально звучить, що перед цією своюю промовою адм. Ріковер одержав від асоціації адвокатів Високу Відзнаку.

„Адвокати, — сказав адм. Ріковер, — руйнують Америку, діючи в ділових сферах і Уряді. Опитування, проведене агенцією Гарріса, — продовжував один з найбільше респектованих військовиків, — виявило, що 18 відсотків населення не мають ніякого довір’я до адвокатських фірм. Це значить, що в опінії американців адвокати стоять нижче від бізнесменів, поліції і сміттярів.

„Погляньте на деякі ревеляції після Вотергейту, — заявив Ріковер, — нав’язуючи до викриття гру-

пових порушень закону в нелегальних політичних „дотаціях”, хабарях, заморожуванні цін. Часто адвокати ставлять інтереси власників своїх корпорацій понад свої обов’язки в службі суспільству. Тим часом в Уряді адвокати займають вищі позиції, як представники будь-яких інших професій”.

Ріковер з обуренням заявив, що діти багатьох і впливових батьків мають ширший доступ до адвокатської професії і переслідуються по закону не з такою строгостю як бідні.

Не зважаючи на цю гостру критику, після промови адм. Ріковера присутні адвокати та їхні дружини, постававши зі своїх місць, влаштували йому овацию.

„Я важаю, що ця овация, — заявив перший віцепрезидент Балтиморської Асоціації Адвокатів Джеймс Вайт, — була лише виявом ввічливості”.

ЕКСПЕРТИ ПРО АТОМОВУ ВІЙНУ

Атомові експерти твердять, що в нуклеарній війні між Америкою і Советським Союзом 90 мільйонів американців будуть знищені, а втрати з-поміж населення СССР становитимуть лише 10 мільйонів.

„Так званий баланс терору перехиляється в користь СССР, — заявив кореспондентові „Інквасеру” колишній амбасадор ЗСА в Москві, Колер. — Росіяни мають під теперішній час значну перевагу в програмі цивільної оборони, на яку вони витрачають 1 мільярд доларів щороку, тоді як Уряд ЗСА плянує витратити в наступному році лише 1 мільйон.

Конгресмен Роберт Леггет заявив: „Ми маємо справді алярмуючі дані щодо порівняльних евентуальних утрат. Советський Союз утратить приблизно 10 мільйонів людей, а ЗСА — приблизно 90 мільйонів. До того ж советська економіка зазнає в нуклеарній війні значно менших ушкоджень, бо протягом останніх 10 років Москва веде політику „розпорощення” своєї індустрії — 60% нових фабрик і заводів збудовано по малих містах, на великий відстані від основних стратегічних об’єктів. Американська стратегія, що базується на стримуванні Советського Союзу в разі його нападу, приреченна на поразку.

Пол Г. Нітце, колишній заступник секретаря Оборони заявив: „Якщо СССР атакував би нас у 1970 р., він би напевно зазнав поразки. Але в 1978 р. ситуація змінилась. У 1977 р. советські збройні сили спроможні будуть знищити Китай та країни НАТО і атакувати Америку атомовою і конвенціональною зброєю.

АМАЛЬРІК В ГОЛЛЯНДІЇ

Андрей Амальрік із своєю татарського походження дружиною Гюзель і сіамським котом на руках прибув на літаку „Аерофлоту” до Амстердаму в Голляндії наприкінці липня. Нечисленні особи, що проводили з московського летовища автора світо-

вої слави книжки „Чи проіснує СССР до 1984 року”, були старанно зфотографовані агентами КГБ. В першому ж інтерв’ю з чужинецькими кореспондентами Амальрік потвердив головні тези своєї книжки, зокрема неминучу війну СССР з Китаєм, заворушення і поразку в тій війні СССР і розвал його на окремі держави з Україною включно.

З від’здом Амальріка російський рух дисидентів зазнав найдошкільнішого удару.

Протягом останніх десятьох років Амальрік відбув два речені цув’язнення в концтаборах і двічі був засланий на Сибір. За ціну свободи КГБ пропонувало Амальрікові зректися своєї книжки і антирежимних статей, але він рішуче відмовився. Перебуваючи на „свободі”, Амальрік постійно зазнавав переслідувань, допитів і погроз.

У розмові з кореспондентами Амальрік заявив, що останнім часом КГБ в методах своєї „діяльності” чимраз більше зближається до методів „Мафії”. В цьому його остаточно переконав напад на вулиці переодягнених у цивільний одяг агентів КГБ на малаля Богатирьова, при чому цьому останньому проломлено череп. Представники КГБ вимагали від лікарів перевести трепанацію черепа Богатирьова в такий спосіб, щоб він „навіки залишився ідіотом”.

„Залишення мною Советського Союзу, — сказав Амальрік, — є не мосюю перемогою, а тактичним відступом. Я завдам Москві ще один удар”.

ЧИ ВТРАЧАЮТЬ АМЕРИКАНЦІ НЕРВИ?

„Росіяни постійно штурмують Америку і вільний світ... і американський Уряд втрачає нерви...”

Це — гостра пересторога відважного дипломата Данієла Патріка Майнігенса, якого недавно „вили” з Об’єднаних Націй як американського амбасадора.

В інтерв’ю з кореспондентами Майніген обвинувачусь Конгрес, що він вважає нібито це американці втрачають нерви, і тому Америка мусить залишатися в ОН, щоб знати, хто її вороги. Наводячи приклад, як Америка поступається перед СССР, Майніген заявив: „Росіяни гостро потребували пшениці минулої зими і в той самий час хотіли, щоб кубинські комуністи опанували маленьку південно-західну африканську країну з поміччю російської зброї. Америка мусіла сказати „Ні, жадної пшениці, якщо ви загарбасте Анголю!” Але натомість ми дали їм повну міру пшениці, якої вони потребували... плюс передали їм Анголю”...

Останнім літом, коли Форд призначив Майнігена амбасадором в ОН, Президент і Державний Департамент, пригадус Майніген, сказали, що „час тепер напруженій”. Вони заявляли, що повністю мене підтримуватимуть, якщо я встану і заявлю росіянам та їхнім союзникам, що Америка не збирається сидіти осторонь і дивитися, як вони загарбуватимуть будь-яку країну. Але, коли я почав говорити з росіянами твердою мовою, моя підтримка у Вашингтоні послабшала”.

Майніген заявив, що його підтримка в Капітолі

СМОЛИЧ ПРО ТАКТИКУ НАСТУПУ НА УКРАЇНСЬКУ ЕМІГРАЦІЮ

Про техніку розкладу української еміграції написав широкий огляд заслужений кагебіст, „класик” советсько-української літератури і голова Т-ва „Україна” Юрій Смолич у своїй статті в „Дайджест ов Совет Юкрейніен Пресс” за жовтень 1974 року.

Юрій Смолич називає три агентурні колективи, які розкладають українську еміграцію: Товариство приязни і культурних зв'язків з чужосторонніми країнами — Товариство культурних зв'язків з чужосторонніми країнами, „Україна” — Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном і Український республіканський комітет за збереження миру.

Діяльність цих товариств різноформна і широкозакроєна: публікації статей українською, англійською та іншими мовами, висилання до капіталістичних країн літератури, мистецьких матеріалів, брошур і т.п., організування приватних бібліотек для „сусідів”, утримування контактів з українськими „прогресивними” організаціями та поодинокими особами в різних країнах.

Нав'язувати живі, конструктивні контакти, пише Смолич, найлегше під час перебування в Україні і різних місцях ССР українських туристів, кількість яких зростає з року на рік: у 1973 р. було 58 груп українців із-за кордону — 1488 осіб, а в 1974 році вже 74 групи — 3000 осіб.

„Першою такою групою, яка встановила діючий контакт з нами, — пише Смолич, — була мистецька галерея, власником якої і публіцистом-видавцем журналу „Ми і Світ” є Колян-

пішля на спад тому, що Конгрес відстає від публічної опінії. „Але я не вірю, — сказав Мойніген, — що американці втрачають нерви. Єдина причина, чому Америка мала б залишатися в ОН — можливість говорити своїм союзникам і друзям про наших ворогів. Телер прийшов час судити, хто є наші друзі, а хто вороги, дивлячись на їх відношення до Америки”.

„Приблизно половина делегатів Советського Союзу в ОН, — сказав Мойніген, — працюють на КГБ. Коли я вперше з'явився в ОН, мене інформували, що один із голозніх помічників генерального секретаря ОН полковник КГБ”.

Тепер Денісл Мойніген викладає в Гарвардському університеті.

ківський у Наяgra Фоллс, у Канаді, що популяризує і поширює праці мистців советської України за кордоном. Наймолодша в розумінні контактів з нами є забезпечені організація „Українське Село” в Альберті, Канада, яка начислює 600 членів. З-поміж інших груп називає Смолич аматорський ансамбль „Запорожці” у Франції, який своїми виступами піддержує під час виборів ліві французькі кола. Нью-Йоркський молодечий ансамбль „Дніпро” гостював цілий місяць в ССР.

Українських туристів із західного світу Смолич характеризує так: побувавши в ССР і повернувшись до країн свого поселення, вони стають невтіральними, відмежовуються від націоналістичних кіл, а якася кількість стає активістами, співпрацюючи з „прогресивними” організаціями.

У нашій практичній роботі, — пише Смолич, — ми ділимо українців на чужині на три категорії: перша — це „прогресивні організації”, які змагаються за демократію в країнах їхнього замешкання і за мир у всьому світі в співпраці з соціалістичними країнами і з країною їхнього народження, з советською Україною; друга — це непримиренна, антисоветська, контрреволюційна, буржуазно-націоналістична, яка діє на передовому фронті проти комунізму; і третя — яка декларує себе „apolітично”, не належить ні до яких партій, стоїть останньою від усіх громадських організацій і зацікавлена лише в боротьбі за існування. Згідно з звітом Смолича, завдання „прогресивних українських і здобутих нових контактів” — наставляти цю невтіральну категорію проти „буржуазних українських націоналістів”.

Українську молодь, народжену на чужині, Смолич характеризує так:

„... Молоді люди заінтересовані скоріше тим, щоб здобути професію і працю чи відкрити торговельне підприємство, аніж інтересуватися різними Коновальцями, Петлюрами, Мазепами чи якось фантастичною „незалежністю”... „Молодь все більше заінтересовується людьми, які породили їхніх дідів і батьків — тому приїжджає до нас і відмежовується від націоналістів”... „Націоналісти воюють збросю із ста-

рого арсеналу, намагаючись перешкоджати контактам із нами... Вони об'єднуються з неукраїнськими організаціями, творять бльоки серед антисоветських кіл, апелюють до урядів свого поселення, щоб ті уряди втручалися в внутрішні справи УРСР, апелюють до Об'єднаних Націй, до ЮНЕСКО, трублячи про боротьбу про людські права і т. д.".

І ось — це лише невеличка щілина, яку відкрив орденоносець, раб кремлівських колонізаторів, Юрій Смолич, крізь яку видно, якими способами й засобами кагебістсько-компартійні „отряди” знекровлюють українську національну еміграцію, наставляючи гармати проти українського націоналізму там і тут, що є Домо-кловим мечем над головами ватажків московської імперії. Знаючи про „м'яке місце”, чулість, а то й перечулення українця до своєї пісні, танцю, музики — словом до культури, культурними засобами завзялися зробити українські маси в чужих країнах „невтральними-аполітичними” і тоді вже запрягти ці маси до московського воза.

Отже, одним із основних прицілів є українське молоде покоління, народжене й виховане на чужині, яке не бачило ні страждань, ні драматичної боротьби за волю свого народу. Виховуючись у чужих школах, в яких немає ніякого морально-ідейно-політичного корму, при „аполітичності і невтральності” батьків воно може легко стати м'яким тістом у руках московських спецгруп з „українськими” вивісками. Поїздки еміграційних груп чи одиниць до СССР і України, вітання московських спецгруп у країнах поселення українців — це найлегший спосіб віддати українське молодше покоління у московський запряг. Коли вже старшому українському поколінню — „аполітичному” і „невтральному” не видно з-поза чужої товщі долі України — то нехай ця категорія українців у чужих країнах думає про долю своїх власних дітей.

В. III.

ГРОШІ НЕ ПАХНУТЬ

Москва підвищує свою бойову спроможність на протязі останніх років завдяки жадібних грошей капіталістичним корпораціям, — заявив Дейвид Розенбам, консультант сенатської підкомісії, що досліджує ці трансакції. — Наши літаки можуть

бути нищенні совєтськими ракетами, збудованими з поміччю американської технології.

Безпека Америки поважно загрожена бізнесменами, які потайки продають СССР нашу військову технологію, — твердять обурені американські експерти. — Ці „патріоти” вивозять до наших смертельних ворогів за залізною заслоновою електричні прилади, прецизну машинерію і навіть допомогли комуністам збудувати цілу фабрику для продуктування міжконтинентальних балістичних ракет (ICBM). Це пригадує випадки перед Другою світовою війною, коли ми продавали Японії сталь, з якої японці виготовляли зброю, що нищила американців на Пацифіку.

В широких розмірах секретні трансакції з московськими комуністами ведуть також західноєвропейські країни, „союзники” Америки, купуючи американське військове обладнання і перепродуючи його СССР або совєтським сателітам.

СПЕЦІЯЛЬНО ДЛЯ ЕМІГРАЦІЇ

„ЗА ЧИМ СОВЕТСЬКІ ЛЮДИ СТОЯТЬ У ЧЕРЗІ?”

Питання, здавалося б, не потребує вияснення. — За хлібом, за капустою, огірками, помідорами, буряками, за штанами, за черевиками — за всім крім горілки. Потвердити цю істину можуть усі совєтські громадяні і громадянки. А от друкованій для еміграції „Голос Родини” щодо цієї справи зовсім іншої думки. І про це пише він у травневому числі 1976 року — саме тоді як совєтські комівояжери ведуть з американським урядом переговори про чергові закупи пшениці, сої і ще дечого.

Оточ, пише кореспондент цієї, вибачте, газети, про те, як і за чим виникають черги в Советському Союзі. Про згадані вище артикули він зовсім не згадує, бо, мовляв,sovетські люди цілковито забезпечені харчами, взуттям, одягом, медикаментами. І все це найвищої якості. Передусім, черги в СССР вишиковуються перед віконцями щадничих кас, щоб покласти туди гроші, які залишаються у них від платень. І кладуть вони ті гроші не про „чорний день”, бо, як пише кореспондент „Голосу Родини”, „чорних днів у нас не існує і не передбачається”. Більше як „чорний день” советського громадянина турбує думка, „як би то найскоріше побудувати Байкало-Амурську залізничну магістралю”.

Ще стоять черги за автами, меблями, килимами, бо доброту советських людей зростася так швидко, що промисловість неспроможна додержувати кроку в зростанні того добробуту, а Чехо-Словаччина не настарчить меблів для советських громадян.

І ще стоять черги перед касами театрів, концертових заль, музеїв, мистецьких виставок, бо знов же ж таки культурний рівень населення підноситься з такою неймовірною швидкістю, що хоч скільки не буде советська влада театрів і концертових заль усе їх бракує, щоб вмістити всіх люби-

КГБ НАМАГАЄТЬСЯ УБИТИ ГРУЗИНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА ОТРУЙНИМ ГАЗОМ

Наступний текст є заявою, що її оприлюднив через Самвидав грузинський письменник Звіяд Гамсакурдія 25 вересня 1975 р. Текст цієї заяви перекладено з французької мови і вперше з'явився він у січні 1976 року. (Ред.)

Переслідування, жертвою якого я є, зростає з кожним днем, і тому я змушений виступити з цим ствердженням:

4-го липня слідчий КГБ С. Маскаукас прибув до Тбілісі з Литви і закликав мене з кількома іншими особами дати інформації відносно справи Ковалева. Але ми відмовилися з'явитися на це переслухання, і 10-го липня мене звільнено с посади лектора американської літератури і англійської мови в Тбіліському університеті.

Письменникові Н. Тсулескірі, поетові Н. Колберідзе, студентам Р. Сірадзе, О. Габіташвілі, яких закликаю разом зі мною, під загрозою запропоновано розірвати зі мною будь-які звязки. Полковник С. Зардалішвілі, колишній кримінальний злочинець і убивця, що керує ідеологічним відділом КГБ, заявив: „Припиніть будь-які відносини з Гамсакурдією, його дні вже пораховані!” Мій „злочин” полягав лише в тому, що я боронив права людини і редактував літературний журнал „Золоте Вруно”.

Мене двічі обшукували агенти КГБ на московському летовищі під закидом „кримінальних дій”.

У серпні мене викликав головний прокурор Грузинської ССР. Я відмовився з'явитися, вимагаючи причин виклику, який евентуально стосувався тортурування в'язнів. Я припустив провокацію: очевидно, мене хотіли втягнути в цю справу.

Як крайній реченець мені визначено день 19 вересня. Я не з'явився, і два коляборанти про-

---

телів культури. А на „соцреалістичні” виставки просто не потовпився, бо кожному кортить подивитися на портрети Леніна, Брежнєва, на доярок, на комбайні і трактори.

До речі, згадус кореспондент „Голосу Родини” і про недавно демонстровані в Москві образи доставлені на огляд з Дрездену. Пригадаємо читачам, що в 1944 році всю дрезденську галерею більшевики вивезли були до Москви, і треба було кількох років, щоб східнонімецький уряд виبلاغав у Сталіна, щоб її повернули до Дрездену.

курора, Л. Талаквадзе і М. Курадзе, повідомили мою дружину, що я буду притягнений до суду.

Після цього КГБ вирішив застосувати супроти мене інші методи переслідування. 20 вересня вони піддали мене діянню отруйного газу, який ушкодив моє серце і від якого я мало не вмер.

Незадовго перед тим я читав у газеті про нововинайдений газ, вдихаючи який людина не-притомніє і по якомусь часі вмирає. Всіх цих ознак отруєння зазнали моя дружина, сестра і я сам у моєму власному ізольованому домі в Тбілісі. Врятувалися ми тим, що негайно вибігли надвір на чисте повітря. Бранці ознаки отруєння повторилися і десь опівдні, відвідуючи сусідів, моя дружина знепритомніла і впала на підлогу. Її серце несамовито билося і, прийшовши до свідомості, вона на превелику силу повернулась додому. В цей самий час я також за малим не знепритомнів, а сестра відчувала несамовите свербіння шкіри.

Мій батько помер наглою смертю 15 липня 1975 року. Відомий грузинський письменник Константин Гамасакурдія, член Академії Наук, помер від удушення.

22 вересня я мав легку серцеву атаку, а 23 вересня, їduчи автом, був оточений кагебістами, які, затримавши мене на хвилину, очевидно, скористалися з цієї нагоди, щоб дати мені чергову дозу отруйного газу. Увечері я відчув неймовірну слабість, гострий біль у потилиці і холод у всіх членах. Биття моєго пульсу прискорилось і я втратив свідомість. Опритомнівшись, я перепробув різних ліків, але вони нічого мені не помогли і наступного дня за порадою лікаря мене відвезено амбулянсом до найближчого шпиталля. Там мене обслідували два знайомі лікарі і були дуже здивовані, що цілком здорова людина, як я, має такий високий тиск крові і порушення серцевої діяльності. Вони прийшли до висновку, що раптовне погіршення стану моого здоров'я треба пояснювати якимсь сторонніми факторами. Отруєння їжею вони виключали.

І тоді я пригадав страшні слова Зардадішвілі, що „мої дні пораховані”. Я пригадав також, що мій домашній пес не виходив зі своєї буди останній день.

4-го вересня, коли я повернувся зі шпиталя,

ЗА СОВЄТСЬКОЮ ПРЕСОЮ**ПОМЕРЛА ДРУЖИНА ГНАТА ХОТКЕВИЧА**

Правління Спілки Письменників України та Івано-Франківська письменницька організація повідомляють про смерть Платоніди Володимирівни Хоткевичової — дружини відомого українського письменника, театрального діяча, засновника Гуцульського театру, визначного кобзаря, фольклориста й етнографа Гната Хоткевича.

Про день смерти і місце поховання Платоніди Хоткевичової у повідомленні, надрукованому в „Літературній Україні” з 7 травня ц.р., не сказано. Гната Хоткевича знищено в підвалах НКВД в 1938 році, хоч про це УРЕ не згадує ані словом.

БРАКУВАЛО ЩЕ „НАСТАВНИКІВ”

Щоб ще густіше обплутати павутинням контролю підсоветську молодь на фабриках, в колгоспах і установах, створено недавно в ССР так званий інститут „наставників” і „дозорців”. Замало, виявляється, що міліції, комсомолу, місцевомів, фабкомів, дружинників і адміністрації — треба ще й „наставників” та „дозорців”.

Які ж функції виконують серед молоді „наставники” і „дозорці”? Це молоді кар'єристи, яким за вірну службу партії призначено „виховувати” своїх товаришів, підстобувати їх на роботі, виявляти недоліки, зміцнювати дисципліну, стерегти на полях урожай, заохочувати тих, що добре працюють, прислухатися до розмов „ледарів” і переказувати їм тим, кому належить це знати. Межі влади „наставників” і „дозорців” дуже невиразні, але вже тому, що вони є ніби „начальством”, молодь їх не любить і вже ніяк не вважає за своїх товаришів.

З листів до редакцій советських газет видно, що „наставники” і „дозорці” часто наддуживають своїми повноваженнями, входять у конфлікти з робітниками, захоплюючись своєю „наставницькою” діяльністю, самі не виконують норм і стають об'єктом глузувань збоку товаришів.

моя дружина і сестра мали гострі болі голови і пекуче відчуття в очах.

Мушу додати, що те саме пережив письменник Войнович навесні цього року, коли замешкав на кілька днів у московському готелі „Метрополь”.

Я складаю цю заяву, вважаючи, що став жертвою КГБ і що це — останні слова, які пишую на цьому світі.

(„АБН-Кореспонденс”)

Що ще придумають в Агітпропі ЦК КПСС, щоб остаточно обернути молоду підсоветську людину на слухняного робота?

НАД ЧИМ ПРАЦЮЮТЬ ПИСЬМЕННИКИ

Як повідомляє київська Літературна Україна, протягом року письменники, „поглиблюючи свої марксистсько-ленінські знання в системі партійної освіти, вивчали на проблемно-теоретичних семінарах теми: „Художник і сучасність”, „Радянське суспільство — суспільство розвиненого соціалізму”, „Науково-технічна революція і її соціально-економічні проблеми”, „Радянський спосіб життя: сутність, основні принципи і риси”. Семінарами керували академіки, доктори і кандидати наук. На завершення навчального року відбулася конференція на тему: „XXV З'їзд КПСС про єдність і основні завдання ідейно-політичного виховання”.

Як видно з наведених тем, опрацьованих на семінарах, у Москві ще більше поглиблюють „соцреалізм” в літературі, отже годі сподіватися будь-якої лібералізації в творчості письменників. Прийнятій недавно закон трактує кожний літературний твір, що не відповідає вимогам „соцреалізму”, як антиsovetsький твір.

ПАМ'ЯТНИК „ВОРОГОВІ НАРОДУ”

Як подає „Літературна Україна” з 21 травня, в с. Біликах на Полтавщині відкрито пам'ятник угорському письменникові-інтернаціоналістові Мате Залка з нагоди його 80-річчя. В цьому селі Мате Залка подовгу жив і писав. В червоній армії воював він на Поділлі і Волині, брав участь у штурмі Переяславу. В громадянській війні в Еспанії виступав під псевдонімом „генерал Лукач”, командуючи 12-ою інтернаціональною бригадою. Про причину смерті Мате Залка „Літературна Україна” замовчус, зазначаючи лише, що в 1946 році, посмертно, був він нагороджений орденом червоного прапора. Насправді ж був він розстріляний у 1937 році як „ворог народу” і „угорський шпигун”.

„ЩО Ж ВОНО ЗА ЖУК?”

У листі до редакції київської „Літературної України” з 7 травня один з її читачів пише з обуренням:

„Якось на київському вокзалі, слухаючи оголошення, що передаються російською та українською мовами, я почув: „Відправлення такого-то поїзду о такій-то годині, прибуття такого-то поїзду тоді-то, поїзд прибуває на такий-то путь, відправляється з такого-то путі. Щасливого путі, товариші!”

Коли б це було щось скороминуще, можна було б усміхнутися і байдуже пройти. Алеж подібні і більш кур'єзовні речі передаються день-у-день і на інших вокзалах залізниць УРСР і слухають їх мільйони людей.

Давайте розберемося. Російське слово „отправле-

ние" перекладається на українську мову як „відхід", „прибуття" — як „прихід". Але чому на великих і малих вокзалах республіки висять таблиці з оцім калькованим „прибуття" та „відправлення"? І хоч кажуть, що „поїзд прибуває", але природніше є правильніше не „прибуття", а „прихід". І коли бажати щасливої поїздки, то краще вже щасливої дороги чи щасливої путі, а не „щасливого путі". Во слово путь за нормами української мови — іменник жіночого роду. І поїзд прибуває і відходить на колії, а не на путь чи з путі.

Яким же правописом користуються на вокзалах республіки? Зрозуміло, що трапляється це через байдужість деяких працівників залізниць. Та жаль, ці факти не поодинокі.

Інформації українського радіомовлення (особливо, коли йдеться про міжнародні події) скочуються також до калькованих зворотів. Ось, наприклад, зовсім недавно було сказано: „Обстановка в Лівані продовжує залишатись нестабільною". Очевидно, треба було б сказати „... обстановка (? - ред.) в Лівані їй досі не стабілізувалась".

Боляче вражас їй те, як неуважно чи байдуже „творяться" і підручники для учнів. Усі словники, починаючи з Грінченкового, дають різні переклади слова хруш. Наприклад у Грінченка: „Хруш — майский жук (латинська назва). „Хруші над вишнями гудуть" (Шевч.). Русско-український словар (1961, Київ, видавництво Академії Наук УРСР) тлумачить: „Жук — жук, майский хруш; навозный — гнойовик; хлебный — хлібний жук, кузька".

А ось автори підручника „Природознавства" Л. К. Нарочна і А. М. Низова („Радянська Школа", 1975) один із розділів назвали — „Травневий жук". І — малюнок хруща.

Знову ж, на жаль, такі випадки не поодинокі. В підручнику „Зоології" для 6-7 клас, що вийшов торік у цьому ж видавництві за редакцією академіка Б. Є. Биховського, надибуємо ще одно „відкриття": „Хруш травневий". Хіба зоологія і український правопис знають хрушів березневих, червневих чи, може, грудневих ?!

І, власне, чого навчаємо дітей? У другій класі — „травневий жук", у шостій — „травневий хруш" ... Чим пояснити отаке жонглювання загальнонауковими та мовними істинами? А над тими книжками працювали ще й рецензенти, редактори і т.д.

Примітка редакції: У тексті цього листа виправлено слово „клас" на „кляса".

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ЗДУНИВ ЗАВОРУШЕННЯ

Польська преса, в Америці подала, що в Польщі після проголошення стопроцентового підвищення цін на харчові продукти у багатьох містах проголосовано страйки, а у Варшаві робітники тракторного заводу „Урсус", в Познані залізничники, в Ка-

товицях вуглекопи вийшли на вулиці, домагаючись знижки цін.

Найбільша демонстрація 35 тисяч робітників, селян і молоді була в Ольштині, недалеко Варшави. Демонстранти, проходячи вулицями, вибивали шиби в урядових будинках.

В Радом'ї, за 60 миль від Варшави, де є гарбарні, а також фабрики рільничих добриз, демонстрація прибрала бурхливих форм. Демонстранти підпалили будинок комуністичної партії. Потім підпаливали урядові авта, вибивали виставові вікна та залишали із крамниць товари. На вулицях прийшло до зудару з поліцією, яка розганяла демонстрантів слізним газом і водою. Були ранені і арештовані.

Уряд „людової" Польщі та комуністичні провідники були заскочені такою масовістю демонстрацій та заворушення і відкликали своє рішення в справі підвищення цін.

Тепер в усіх містах партія скликає віча і переконує населення, що все буде полагоджене, а уряд видає повідомлення, що буде строго карати всіх демонстрантів.

„КУЛЬТУРА" ТАК I ПРЕ!

(Фейлетон)

Москалі славляться пиятикою, хуліганством, неперевершеними матюками і взагалі некультурною поведінкою. Всякі „самоотвержені" малороси, русотяпи, большевицькі поплентачі різного калібру, всяка хохлацька лакейня з кокардами на лобі та московське сміття і грязь залюбки наслідують „старшобратьї" манери москвинів. Як тільки щось не вміщається в їхньому обмеженому мозку, не підходить під їхній большевицький смак, суперечить їхній примітивній думці — зразу накидаються з своєю брудною лайкою і догавкуються до такого, з чого не лише нормальні люди, а й колгоспні коні регочутися.

Ось „наприклад, в отакій, мізерненькій шпаргалці „Вісти з України" з 3-го червня появився жалюгідний „фейлетон", скерований проти особи голови Проводу ОУН Ярослава Стецька. Слово „фейлетон" ми взяли в лапки, бо в дійсності це примітивне, позбавлене найменшого прояву гумору папляння примітива.

Культурно вихована людина, якій відомі елементарні засади етики, ніколи не виставлятиме чужого прізвища на сміх. „Не ім'я прикрашає людину, а людина прикрашає ім'я", каже народне прислів'я. Видно, що для „товаріща" Краснощока, автора цього блекотливого писаннячка, не існує взагалі не лише людського, але й національного

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА — ЩАДІТЬ УЖЕ СЬОГОДНІ!
УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЧО - ПОЗИЧКОВА СПЛІКА "ПЕВНІСТЬ"
У ЧІКАГО

приймає ощадності особисто або поштою і виплачує квартально найвищу дивіденду в річному відношенні, а саме:

$5\frac{1}{4}$ % від звичайних щадничих конт.,
 $6\frac{1}{4}$ %, $6\frac{1}{2}$ %, $6\frac{3}{4}$ %, 7%, $7\frac{1}{2}$ %, $7\frac{3}{4}$ % від ЩАДНИЧИХ СЕРТИФІКАТІВ,
відповідно до суми ощадностей та часу, на який вкладається.

Для вигоди свого членства Спілка відкрила новий рід послуг, а саме:
ОСОБИСТІ ЧЕКИ т. зв. „НОВ АКОУНТС”.

Чекові книжечки до вибору у різних величинах та красках!
СПЛІКА має теж для користування своїх членів „ПЕНСІЙНІ КОНТА — IPA та KIC”,
на яких зложені гроші відтягається від прибуткового податку,
Всі ЩАДНИЧІ КОНТА забезпечені ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ — ФСПЛІК
до суми 40.000 доларів.

ВОГНЕТРИВКІ ДЕПОЗИТОВІ СКРИНЬКИ для переховування
вартісних речей до винайму в СПЛІЦІ!

За інформаціями та порадами у всіх фінансових справах просимо звертатися особисто або
телефонічно з довір'ям.

ОВОРОТОВИЙ КАПІТАЛ СПЛІКИ за 12 років існування
перейшов суму 26 мільйонів доларів!

АДРЕСА СПЛІКИ:
SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
932-936 N. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL. 60622
Telephone: (312) 772-4500

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
“БУДУЧНІСТЬ”
У ДЕТРОЙТИ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГДНІМ КРЕДИТОМ НИЗЬКОВІДСТОКІВ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПІТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНИ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ $5\frac{1}{4}$ % ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. 3011 Caniff
Detroit, Mi. 48210 Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ, СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДЛЯЄ НАЙДЕШЕВШІЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить $5\frac{1}{4}$ % дивіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення до 2.000 дол.

Адреса:
SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

сорому, коли адоптував він собі таке псевдо. У большевиків усе „красне": Красна площа, Краснодар, Красноярськ, красний флаг і т.д. Мабуть, Краснощок добре засвоїв собі ідею „злиття націй", пришивши собі таке псевдо. Але вже треба було в тому випадку бути послідовним і назвати себе *Красноморд*.

Вже б хоч большевицький блазень-писарчук не виводив імени Гітлера з минувшини, бож хіба лише політичному невігласові невідомо, з ким то пактувались, лигались, братались та розпалювали „мирний пожар" Сталін, Молотов і вся іхня бандитська гопкомпанія.

Ми пам'ятаємо добре, як широкі українські народні маси ентузіастично підтримували Тимчасове Правління у Львові, яке Актом 30 червня 1941 року проголосило відновлення Української Держави. І не Я. Стецька ѹ українського народу в тому вина, що не можна було закріпити української держави між большевицьким молотом і гітлерівським ковадлом.

„Товарищ" Краснощок, називаючи Я. Стецька прем'єром, бере це слово в „лапки". Ну, ясна справа, що таке слово не може пролізти спокійно кріз горлянку большевицького цуцика з породи хохлів. А хто ж є сьогодні, наприклад, Ляшко і хто були всі його попередники на бутафорному „прем'єрському" кріслі в підсоветському Києві? Я. Стецько був незалежний і не піддався жадному ворожому тискові. В концтабір пішов на знищання й тортури, але не відкликав Акту 30 червня 1941 року. А що ж з тими „прем'єрами" т. зв. „УССР"? Один за другим наввипередки упідлювались й упідлюються, щоб ближче біля московського бодихана стати та лизнути його патинок. А щодо „гарбузів", то не Я. Стецькові „історія їх піднесла", а підносила й підносить руками кожничасного совєтсько-московського бодихана і його імперського клану всім тим „прем'єрам" і „міністрам" сьогодні та „народнім комісарам" в минулому. Приклади з Петровським, Скрипником, Шелестом та багатьма іншими хіба невідомі лише політичним анальфabetам.

Редакції ж „Вільного Слова" з Торонта, на яку покликається Краснощок, мовляв, навіть ця „націоналістична" газета критикує Я. Стецька за його політичну діяльність, а, конкретніше, його редакторові радимо узяти ножиці та викраяти де-що пожиточніше з іншої преси, як це він звичайно робить, чи вмістити ще пару фотографій із себе.

Панько Незабудько

З ПОЛЬСЬКОГО ГУМОРУ

Яка різниця між Польщею і Америкою?

— Яка різниця між Польщею і Америкою?

— Жадної: там за злоті нічого не купиш і тут не купиш. Там за долари все купиш і тут купиш.

Пригода з потягом

Їде потяг з Варшави до Легніци. Раптом — сильний поштовх, пасажири падають на підлогу. Потяг сходить з рейок, проїжджає через ліс, повертається на рейки і далі все йде нормально.

Кондуктор підбігає до машиніста:

— Ти збожеволів? Їздим по лісі...

— На колії стояв совєтський генерал!

— Ну то що? Не міг переїхати сучого сина?

— Я якраз і хотів це зробити, але він побіг до лісу.

Інтер'ю з Брежнєвим

Чужоземний кореспондент бере інтер'ю у генсека Брежнєва. В кінці питас про його „гоббі".

— У мене власне нема „гоббі" — занадто багато приходиться працювати. Але люблю збирати анекдоти, які про мене придумують совєтські громадяни.

— Ну і чи багато назбиравали?

— Та як вам сказати. На три концтабори вистачить...

(„Культура")

АФОРІЗМИ І КАЛЯМБУРИ

Двоє які кивають кволо головами і розводять руками, то це політики. А коли побачите двох, які нахилившись махають безнадійно руками, а тільки вряди-годи затискають люто кулаки, то це комбатанти.

**

З вибухом першої атомової бомби в історії людства почалася атомова доба, а з вибухом останньої, почнеться камінна доба.

**

Щоб збудувати свою державу, для цього потрібні зусилля і посвята цілого народу. Але, щоб її завалити, вистачить самозакоханості горстки дурнів на відповідальних державних становищах.

*****
“VISNYK" — “THE HERALD"

Published by Organization for Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.